

ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปิยพล คำมุงคุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2549

ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ปิยพล คำมุงคุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ปิยพล คำมุงคุณ. (2549). ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง, รองศาสตราจารย์ เจริญ กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น นิัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ปีการศึกษา 2548 จำนวน 276 คน เป็นนักเรียนชาย 132 คน และนักเรียนหญิง 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 5 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข แบบสอบถามนิัยทางการเรียน แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับปานกลาง และมีวิธีการแก้ไขแบบประนีประนอม
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีนิัยทางการเรียน ต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

SOCIAL SCIENCE LEARNING PROBLEM AND SOLUTION OF THE THIRD LEVEL,
SECONDARY GRADE 1-3 STUDENTS AT MATTHAYOM WAT THATTHONG
SCHOOL IN WATANA DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

PIYAPOL KOMMONGKUN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2006

Piyapol Kammongkun . (2006). *Social Science Learning problem and Solution of the Third Level, Secondary Grade 1-3 Students at Matthayom Wat Thatthong School in Watana District, Bangkok*. Master thesis , M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee :
Assoc. Prof. Chucheeep Onkokesung, Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study and compare *Social Science Learning problem and Solution* of the third level, secondary grade 1-3 students at Matthayom Wat Thatthong School in Watana District, Bangkok. These variables were gender, class level, learning habit, physical learning environment, interpersonal relationship between students and teachers and interpersonal relationship between students and peer groups.

The 276 samples : 132 males and 144 females were the third level, secondary grade 1-3 students at Matthayom Wat Thatthong School in academic year 2005. The instruments were 5 set of questionnaires : the problem of learning social science subject and solution of the third level, secondary grade 1-3 students questionnaires, learning habit questionnaires, physical learning environment questionnaires, interpersonal relationship between students and teachers questionnaires and interpersonal relationship between students and peer groups questionnaires. The data was analyzed by t-test and one way analysis of variance and using for significantly difference of comparison each both group by Scheffe's Method.

The results were as follows :

1. The third level, secondary grade 1-3 students 'social science learning problem showed moderate level and learning social science solution showed the compromise solution.
2. There was no significantly differences of social science problem learning and solution between male and female of the third level, secondary grade 1-3 students students.
3. There were significantly differences of social science problem learning among different the third level, secondary grade 1-3 students ' class level at .05 level, but there were no significantly differences of solution of social science problem learning among different class level of the third level, secondary grade 1-3 students .
4. There were significantly differences of social science problem learning and solution among different learning habit of the third level, secondary grade 1-3 students at .05 level.

5. There were significantly differences of social science problem learning and solution among different physical learning environment of the third level, secondary grade 1-3 students at .05 level.

6. There were significantly differences of social science problem learning and solution among different interpersonal relationship between students and teachers of the third level, secondary grade 1-3 students at .05 level.

7. There were significantly differences of social science problem learning and solution among different interpersonal relationship between students and peer groups of the third level, secondary grade 1-3 students at .05 level.

ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปิยพล คำมุงคุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แส่นคำเครือ และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ประธานและกรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งได้ให้ความรักความเมตตาแก่ศิษย์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะรวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอชื่นชมและรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่ทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ สมบูรณ์ลงได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แส่นคำเครือ และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ที่ให้ความกรุณาแก่ศิษย์ในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ แนวคิด ข้อเสนอแนะ และชี้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณกัลยาณีย์ สีนสกุล ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่อนุญาตให้ทำการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย ขอขอบคุณ คุณวรรณิ์ พานามา ครู คศ.2 ที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการทำการวิจัยในครั้งนี้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้การสนับสนุน ความช่วยเหลือและกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ ๆ น้อง ๆ ที่ให้การสนับสนุนการเรียนและให้ทุนทรัพย์ ตลอดจนให้ความรัก ความห่วงใยและให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ผลความดีและประโยชน์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยครั้งนี้ขอบอบแต่ บิดา มารดาและบูรพคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทุก ๆ ท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และปลูกฝังคุณธรรมความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ด้วยความหวังดีตลอดมา พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ สิ่ง ทั้งด้านกำลังใจและด้านกำลังใจ อย่างไม่สามารถหาสิ่งใดมาทดแทนได้

ปิยพล คำมุงคุณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา.....	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น นิสัยทางการการเรียนรู้	
ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนรู้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	
และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น นิสัยทางการการเรียนรู้	
ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนรู้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	
และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	61
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	61
สมมติฐานในการวิจัย.....	61
ขอบเขตของการวิจัย.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม.....	85
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือ.....	97
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	105

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ.....	35
2	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น	48
3	แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	49
4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา และวิธีแก้ไข	51
5	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ.....	51
6	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปรระดับชั้น..	52
7	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรระดับชั้น เป็นรายคู่.....	53
8	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน.....	53
9	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน เป็นรายคู่.....	54
10	แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน เป็นรายคู่.....	54
11	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปรลักษณะทางกายภาพทางการเรียน.....	55
12	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นรายคู่.....	55
13	แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นรายคู่	56
14	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	57

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

15	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นรายคู่.....	57
16	แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นรายคู่	58
17	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	59
18	แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นรายคู่.....	59
19	แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นรายคู่	60
20	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามปัญหาเรียนวิชาสังคมศึกษา.....	98
21	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามวิธีแก้ไข.....	99
22	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน.....	100
23	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน.....	101
24	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	102
25	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	103

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระบรมราโชวาททางการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ความว่า

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้
ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมือง
ใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะแก่กับทุก ๆ
ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรง
รักษาความเจริญมั่งคั่งของประเทศชาติไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้
โดยตลอด...

(“พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสทางการศึกษา”.(2541,มกราคม).วารสารวิชาการ. 1(1) : ปกหลัง.)

ดังนั้น การศึกษาจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในโลกยุค
ใหม่ทรัพยากรที่สำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ทั้งนี้เพราะความสามารถและศักยภาพในการ
ผลิตบุคคล ของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ ประเทศที่พลเมืองมีการศึกษาดีย่อม
ได้เปรียบในการแข่งขันเสมอ

จะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้เน้นในเรื่องการพัฒนาคน หรือ
ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยมีความเชื่อว่า หากคนได้รับการพัฒนาจากการได้รับการศึกษาที่ดี
ที่สุด คนจะเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาประเทศทุกด้าน (อำรุง จันทวานิช และไพฑูริย์
แจ่มพงษ์. 2542 : 2) เมื่อบุคลากรส่วนใหญ่ในประเทศได้รับการศึกษาอย่างเพียงพอแล้ว ก็สามารถที่จะทำ
ให้บุคลากรเหล่านั้นมีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาของไทย เป็นวิชาแกนบังคับ
ให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนต้องเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มีพัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยและหลักธรรมทางศาสนา โดยการนำความรู้ไปใช้วิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมที่
เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้ เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติและปรับตัวให้เห็นคุณค่าของสภาพแวดล้อม มี

ความภูมิใจในความเป็นไทยปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่สภาพการเรียนการสอนกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์และไม่บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตร จากการที่ครูผู้สอนยังมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นเนื้อหาโดยใช้วิธีการบรรยาย ไม่เน้นกระบวนการการคิด กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการทำงานร่วมกัน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้นำไปสู่การแสวงหาความรู้ (กรมวิชาการ. 2532 : 350) และพบว่าสมรรถนะของผู้เรียนในด้านความรู้และความคิดอยู่ในระดับต่ำ ผู้เรียนส่วนใหญ่มักทำข้อสอบที่เป็นอัตนัยและข้อสอบที่เป็นการอธิบายความไม่ได้ เกิดจากขาดการปลูกฝังให้รักในการเรียนรู้ การอ่านหนังสือ การศึกษาค้นคว้า การคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง (วิทยากร เชียงกูล. 2540 : 135-138) และผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาของกรมวิชาการ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2540 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ระบุว่า วิชา คณิตศาสตร์และวิชาสังคมศึกษามีนักเรียนประมาณร้อยละ 81 และ 61 ตามลำดับ มีผลประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง (อรุณ จันทวานิช และไพฑูริย์ แจ่มพงษ์. 2542 : 6)

การศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อว่า คนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และการเรียนรู้ไม่ใช่ถูกสอนอยู่ตลอดเวลา ควรใช้กระบวนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการซักถาม พุดคุย รู้จักคิดหาเหตุผล (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2541 : 5-7) และการเรียนรู้ยังสามารถที่จะเกิดขึ้นได้จากตัวของผู้เรียนเองเป็นผู้กระทำและเรียนรู้ โดยได้รับประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมและข้อเท็จจริงความรู้เกิดขึ้นเมื่อมีการไตร่ตรอง สร้างข้อมูลที่มีความหมาย มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2540 : 23) และจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้จากการปรับเปลี่ยนสภาพการณ์รอบ ๆ ตัวมาอธิบายสิ่งที่ทำหรือกำลังศึกษา เป็นการสร้างความคิดจากพื้นฐานความคิดเดิมมากกว่าการเรียนรู้ความคิดผู้อื่น แต่การที่ผู้เรียนสามารถรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถสร้างองค์ความรู้ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยแหล่งความรู้ เป็นส่วนประกอบด้วย แหล่งความรู้แหล่งแรกก็คือ ความรู้ที่ได้มาจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และแหล่งความรู้แหล่งที่สองก็คือ ความรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม

จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 285 คน โดยใช้คำถามปลายเปิด 2 ข้อ ผลการสำรวจมีรายละเอียดดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ใช้คำถามว่า “ขณะนี้ท่านคิดว่าท่านมีปัญหาเรื่องใดบ้าง” พบว่าปัญหาที่มีมากที่สุด คือ ปัญหาการเรียน ได้แก่ เรียนไม่เข้าใจ เรียนไม่ทันเพื่อน เขียนหนังสือไม่ค่อยได้ รายงานหน้าห้องไม่เป็น ไม่มีอุปกรณ์การเรียน มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาเป็นปัญหส่วนตัว ได้แก่ ติดเกม แต่งตัวผิดระเบียบ มาเรียนสาย ถูกรังแก มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24 รองลงมาเป็นปัญหาการทำงาน ได้แก่ ทำรายงานไม่เป็น ทำการบ้านไม่ได้ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 รองลงมาเป็นปัญหาด้านการเรียนและปัญหส่วนตัว ได้แก่ เรียนไม่เข้าใจ เรียนไม่ทันเพื่อน มี

จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 รองลงมาเป็นปัญหาด้านการเรียนและปัญหาการทำงาน ได้แก่ เรียนไม่เข้าใจ เรียนไม่ทันเพื่อน ทำการบ้านไม่เป็น มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 รองลงมาเป็นปัญหาทางครอบครัว ได้แก่ ฐานะยากจน พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่ดุด่า มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และนักเรียนที่ไม่มีปัญหาใด ๆ จากการตอบแบบสำรวจปัญหาเบื้องต้น มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4

คำถามข้อที่ 2 ใช้คำถามว่า “จากปัญหาของท่านในข้อ 1 นั้น ท่านคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง” พบสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหา มีดังนี้ ปัญหาทางด้านการเรียน สาเหตุได้แก่ นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่สนใจในการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน และวิชาที่นักเรียนส่วนมากมีปัญหาได้แก่ วิชาสังคมศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาส่วนตัว สาเหตุได้แก่ รุ่นพี่รังแก ทะเลาะกับเพื่อน ติดเกม มาโรงเรียนสาย และแต่งตัวผิดระเบียบ ปัญหาการทำงาน สาเหตุได้แก่ ช่วยพ่อแม่ทำงานหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ไม่มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ จึงมาเรียนสายทำให้ไม่เข้าใจงานที่อาจารย์สั่งให้ทำ ปัญหาการเรียนและปัญหาส่วนตัว สาเหตุได้แก่ ติดเกม มาเรียนสาย ไม่ตั้งใจเรียน กังวลกับปัญหาตัวเองมากกว่าที่จะสนใจเรียน ปัญหาการเรียนและปัญหาการทำงาน สาเหตุได้แก่ นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนก็เลยทำให้ไม่สามารถทำงานส่งครูได้ และปัญหาทางครอบครัว สาเหตุได้แก่ พ่อแม่ทะเลาะกัน ดุด่า นักเรียน และพ่อแม่ แยกทางกันอยู่ บางรายจนทำให้นักเรียนคิดถึงพ่อกับแม่ จนบางครั้งไม่อยากเรียนอยากไปอยู่กับแม่

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองมีปัญหาการเรียนมากได้แก่ เรียนไม่เข้าใจ เรียนไม่ทันเพื่อน เขียนหนังสือไม่ค่อยได้ รายงานหน้าห้องไม่เป็น ไม่มีอุปกรณ์การเรียน จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และวิชาที่นักเรียนมีปัญหาได้แก่ วิชาสังคมศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาของกรมวิชาการ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2540 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติระบุว่า วิชาคณิตศาสตร์และวิชาสังคมศึกษา มีนักเรียนประมาณร้อยละ 81 และ 61 ตามลำดับ มีผลประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง (อำรุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. 2542 :6) แม้ว่าจะมีหลายวิชาที่นักเรียนมีปัญหา แต่การที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิชาสังคมศึกษานั้น เพราะได้ศึกษาเอกสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2548 จากครูฝ่ายวัดผล โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทองแล้ว ทราบว่าวิชาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น ได้แก่ วิชาสังคมศึกษา โดยมีเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคือได้เกรดตั้งแต่ 1.5 ลงมา ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไขของนักเรียนช่วงชั้นที่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู อาจารย์ รวมถึงผู้ปกครองของนักเรียนได้ทราบข้อมูลเพื่อนำไปวางแผนในการแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 838 คน เป็นนักเรียนชาย 400 คน และนักเรียนหญิง 438 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 276 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 134 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 70 คน และนักเรียนหญิง 64 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 58 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 16 คน และนักเรียนหญิง 22 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1970 : 80 – 81) โดยใช้ระดับชั้นและเพศเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 ระดับชั้น
 - 1.3 นิัยทางการเรียน
 - 1.4 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
 - 1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - 2.2 วิธีแก้ปัญหา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา** หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ ไม่เข้าใจบทเรียน ร่วมทำกิจกรรมกลุ่มไม่ได้ ทำรายงานไม่ได้ นำเสนองานหน้าชั้นไม่เป็น ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน และไม่สามารถอธิบายเนื้อหาที่เรียนเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาได้

2. **วิธีแก้ไข** หมายถึง วิธีการที่นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ใช้ในการแก้ปัญหาในการเรียนวิชาสังคมศึกษา จำแนกเป็น 3 วิธี คือ

2.1 การแก้ปัญหาแบบสู้ปัญหา หมายถึง การเพิ่มความพยายามหรือหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหา และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยการพัฒนาความสามารถของตนเอง ได้แก่ การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เพิ่มความพยายามในการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้มากขึ้น และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้เหลือน้อยที่สุด

2.2 การแก้ปัญหาแบบประนีประนอม หมายถึง การให้ผู้อื่นช่วยแก้ปัญหา ได้แก่ ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากครูอาจารย์ ขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูหรืออาจารย์ผู้สอน การขอร้องให้เพื่อนอธิบายบทเรียนที่ไม่เข้าใจ และถามเพื่อนเป็นครั้งคราว

2.3 การแก้ปัญหาแบบถอยหนีปัญหา หมายถึง การหลีกเลี่ยงปัญหา โดยไม่พยายามแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยตนเอง ได้แก่ ไม่เข้าชั้นเรียน ไม่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ขวนเพื่อนคุย หลบในชั้นเรียน ไม่สนใจเรียน แก้งปวย หลบหน้าอาจารย์ ไม่ยอมแก้ไขการบ้าน ให้เพื่อนทำการบ้านแทน และไม่ทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย

3. **เพศ** ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

4. ระดับชั้น ได้แก่

- 4.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- 4.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- 4.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. **นิสัยทางการเรียน** หมายถึง การกระทำที่เป็นประจำของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษาทำให้เข้าใจ และประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ได้แก่ อ่านหนังสือเรียนก่อนและหลังเรียนสม่ำเสมอ ทบทวนบทเรียนหลังเลิกเรียน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด และสอบถามครูผู้สอนเมื่อไม่เข้าใจบทเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

6. **ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน** หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่มีผลต่อนักเรียน ได้แก่ สถานที่เรียน และ วัสดุและอุปกรณ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา ดังนี้

6.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ห้องเรียนวิชาสังคมศึกษามีอากาศถ่ายเท เป็นระเบียบเรียบร้อย มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียนและห้องปฏิบัติการปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ห้องสมุดมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาที่หลากหลายและเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า

6.2 วัสดุและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ สื่อประกอบการสอน อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ใบงาน ไมโครโฟน แผนที่โลก และอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา มีเพียงพอกับจำนวนอาจารย์ผู้สอนและนักเรียน มีความทันสมัยและมีคุณภาพในการใช้งานที่เหมาะสม

7. **สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู** หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูและการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

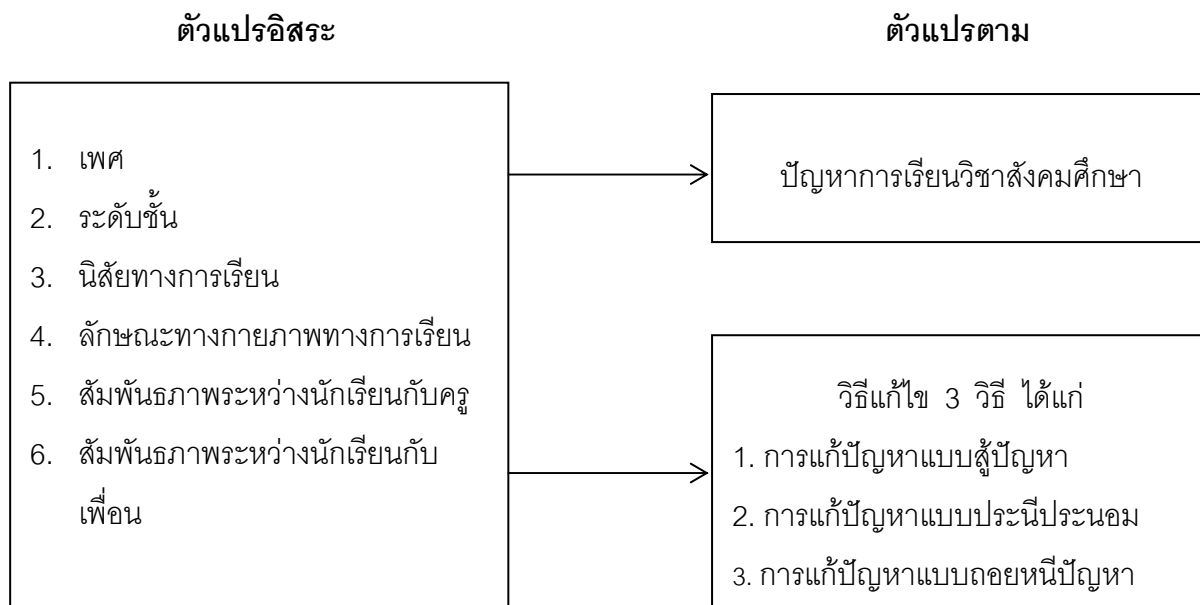
7.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การตั้งใจเรียน การขอคำแนะนำการซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การให้ความเคารพเชื่อฟัง การปฏิบัติตนตามคำสอนของครู

7.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความอบอุ่นการเอาใจใส่ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเองและดูแลให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาด้วยความเต็มใจ

8. **สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน** หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนนักเรียนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการเรียน การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

9. **นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาดำ** หมายถึง นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีคะแนนวิชาสังคมศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ตั้งแต่เกรด 1 ลงมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันตามตัวแปร เพศระดับชั้น นิสยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และน่าจะมีวิธีแก้ไขแตกต่างกันด้วย ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียน ต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น นิสัยทางการการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น นิสัยทางการการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ ไม่เข้าใจบทเรียน ร่วมทำกิจกรรมกลุ่มไม่ได้ ทำรายงานไม่ได้ นำเสนองานหน้าชั้นไม่เป็น ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน และไม่สามารถอธิบายเนื้อที่เรียนเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาได้

นพพร พานิชสุข (2526 : 23-31) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษานั้น เกิดขึ้นจาก 2 ฝ่ายด้วยกัน คือ ทั้งฝ่ายอาจารย์สอน และฝ่ายนักเรียน

ฝ่ายอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากการศึกษาของไทยยังเน้นตัวครูมีความสำคัญอยู่มากในการเรียนการสอน จึงพบว่าประสบปัญหาหลายประการ ดังนี้

(1) วิธีสอน ครูอาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังเน้นการสอนในรูปแบบบรรยายมากกว่า และบ่อยครั้ง โดยไม่นิยมวิธีสอนแบบใหม่ ๆ และเข้าใจว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาท่องจำ ทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ใช้อยู่ทั่วไปเป็นแบบครูอธิบายแต่เพียงผู้เดียว ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออก บรรยายภาคการเรียนการสอนจึงน่าเบื่อหน่าย

(2) หลักสูตร หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาบรรจุเนื้อหาเกินไป และบางเนื้อหาวิชาล้าสมัยไม่เหมาะสม ที่จะทำให้การสอนในภาวะปัจจุบัน เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรมขาดอุปกรณ์การสอน คุณภาพห้องสมุดไม่ดีพอ ขาดห้องปฏิบัติการทางสังคมวิชาการเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียน เช่น การจัดทัศนศึกษา การเชิญวิทยากรมาบรรยายพิเศษ และในขณะเดียวกันผู้สอนก็เร่งรีบที่จะสอนให้ทันหลักสูตรซึ่งเป็นการยัดเยียดให้ผู้เรียนจำให้มาก ๆ ทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร

(3) แบบเรียน ครูสังคมศึกษาส่วนมากยึดถือแบบเรียนของกรมวิชาการเป็นหลักสำคัญในการสอน แต่คุณภาพของแบบเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา เช่น เนื้อหาบางบทไม่ชัดเจน หรือขัดแย้งกันเอง เนื้อหาส่วนใหญ่มากเกินไปไม่สัมพันธ์กับเวลาที่ใช้สอน ทำให้บางครั้งสอนไม่ทันตามเวลาที่กำหนด และเนื้อหาบางเรื่องไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

(4) อุปกรณ์การสอน ผู้สอนขาดอุปกรณ์ ขาดเครื่องมือ หรือขาดสื่อในการขยายบทเรียนให้สนุก น่าสนใจ น่าติดตาม ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดงบประมาณที่สนับสนุนในการขยายหรือปรับปรุงอุปกรณ์การสอนตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน

(5) สิ่งแวดล้อมรอบตัว การสอนสังคมศึกษายังประสบปัญหาในด้านการศึกษาทางทฤษฎีไม่สัมพันธ์กันภาคปฏิบัติ มิได้มีสิ่งรองรับหรือช่วยสนับสนุนให้นำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาใช้ใน ชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลให้การเรียนล้มเหลวหรือสูญเปล่า

ฝ่ายตัวผู้เรียน มีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

(1) ความรู้สึกและทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา แต่เดิมที่ผ่านมาการสอนสังคมศึกษาทำในลักษณะฉืด ๆ เช่น มีการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว สอนให้ท่องจำและสอนให้ได้ จึงให้ความสำคัญต่อวิชาสังคมศึกษาน้อยมาก และให้ความสำคัญต่อวิชาอื่น ๆ มากกว่า วิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับรองเกือบสุดท้าย ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจไม่ตั้งใจเรียน และไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้มากเท่าที่ควร

(2) ความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่ออาจารย์ผู้สอน วิธีสอนของอาจารย์ส่วนมากเท่าที่ผ่านมามักจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สอนให้ท่องจำเพื่อนำมาสอบ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

(3) ลักษณะการสอบคัดเลือกในระดับอุดมศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการเลือกคณะของผู้เรียน คือ บางคณะบางสาขาวิชาไม่มีการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งในขณะที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับ และเรียนทุกเทอม ผู้เรียนที่ไม่เลือกสอบในสาขาทางด้านสังคมศาสตร์ ไม่ต้องนำไปใช้สอน จึงทำให้ไม่สนใจและไม่ตั้งใจศึกษาในวิชานี้มากเท่าที่ควร

สิริวรรณ ศรีพหล (2526 : 140-141) ได้สรุปปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาว่า ปัญหาที่ทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาขาดประสิทธิภาพนั้นมีอยู่หลายประการ ซึ่งพอจะประมวลปัญหาจากที่ได้มีผู้ทำวิจัยไว้ ดังนี้ คือ

(1) ปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน ผู้สอนส่วนใหญ่ยังคงยึดการสอนแบบบรรยายมากกว่าการนำวิธีการสอนอย่างอื่น ๆ มาใช้ มีการบรรยายเนื้อหาสาระตามที่ปรากฏในหนังสือเรียน ผู้สอนยังขาดเทคนิคหรือวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น หรือฝึกฝนการแก้ปัญหาในระหว่างการเรียนการสอน รวมทั้งไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะครูสังคมศึกษาคัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนน้อยเกินไป

จากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนสังคมศึกษา พบว่า นักเรียนไม่ชอบวิธีการสอนแบบบรรยาย และไม่ชอบวิธีการสอนที่ครูอธิบายและแสดงความคิดเห็นต่อผู้เรียน

(2) ปัญหาด้านเนื้อหาวิชา ผู้เรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่เรียนอยู่ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาที่เรียนน่าเบื่อหน่าย เพราะประสบการณ์และสาระที่ได้เรียนไปนั้นมีความแตกต่างกับประสบการณ์ในสังคมที่เกิดขึ้นจริง ๆ ผู้เรียนจึงไม่เห็นประโยชน์จากการเรียนวิชานี้ นอกจากนั้นเนื้อหาวิชาในแต่ละระดับชั้นเรียนยังมีความซ้ำซ้อนกันมาก

(3) ปัญหาเรื่องสื่อการสอนและแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ครูผู้สอนยังคงใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการเรียนน้อย โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน ทำให้อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ครูจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนั้นโรงเรียนไม่สามารถจัดหาแหล่งวิชาการให้ครูและนักเรียนได้อย่างเพียงพอ

(4) ทรรศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อวิชาสังคมศึกษา การที่การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควรนั้น เพราะคนส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาสังคมศึกษานั้นใครก็ได้ที่จะมาสอน เพราะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาระและประสบการณ์ที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคย เป็นเรื่องเกี่ยวกับสังคมที่พวกตนเป็นสมาชิกอยู่ ดังนั้นครูคนใดก็ได้สามารถสอนวิชานี้ โดยไม่ต้องการเทคนิคหรือความเข้าใจอย่างลึกซึ้งประการใด ยิ่งกว่านั้นผู้บริหารบางท่านคิดว่าการฝึกฝนหรือการส่งเสริมความสามารถในวิชาชีพให้แก่ครูสังคมศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น

นอกจากนี้ในทรรศนะของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษายังเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ไม่ค่อยมีประโยชน์ต่อตนเองมากเท่าใดนัก เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย เน้นความจำมากกว่าการแสดงความคิดเห็น ส่วนความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อวิชานี้ก็ยังไม่เห็นความสำคัญของวิชาดังกล่าวทำให้ไม่สนใจที่จะเตรียมการสอนอย่างดี และยังคงใช้วิธีการสอนด้วยการบอกหรือบรรยายตามเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมากกว่าที่จะใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษานั้น เกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบหลายประการทั้งทางด้าน หลักสูตรที่มีเนื้อหามากเกินไป ครูผู้สอนที่ใช้วิธีการสอนแบบเดิม “แบบบรรยาย” และผู้เรียนเองก็เห็นความสำคัญน้อยในการนำไปใช้สอบหรือนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดดังกล่าวมาแล้วนั้นล้วนสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา และวิธีแก้ไข เพื่อที่จะนำผลการวิจัยนั้นไปปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แคทซ์ (Katz. 1977 : 2059A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “A Study of Social Studies Teachers' Percaption of the Utility of In-Service Training in Meeting Classroom Needs” ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้รับการอบรม การที่ได้รับคำแนะนำจากผู้บริหารโรงเรียน มีส่วนในการปรับปรุงการสอนประจำวันการปฏิบัติงานของครูผู้หญิง และครูและครูผู้ชายมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่ออายุการทำงานมีมากขึ้น ความแม่นยำในเนื้อหาวิชาก็มีมากขึ้น และจากการอบรมบ่อยครั้งทำให้มีการปรับปรุงเนื้อหาและวิธีสอน

แมคฮาร์ท (Machart. 1978 : 6668 A-6669 A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “A Study of the Attitudes of Selected Sixth Grade Students Concerning Social Studies” ผลการวิจัยพบว่า

- (1) นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชาต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- (2) ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาเพิ่มขึ้น โดยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่อไปนี้
 - (2.1) การใช้วิธีการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่
 - (2.2) ความถี่ (มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง) ของการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนในชั้น
 - (2.3) การใช้การศึกษานอกสถานที่ และประสบการณ์อื่น ๆ นอกห้องเรียน
 - (2.4) โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนมากกว่า 2,500 คน)
 - (2.5) การสอนสังคมศึกษา 5 ชั่วโมง หรือมากกว่าต่อสัปดาห์
- (3) นักเรียนชายมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนหญิง
- (4) จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า การเรียนเรื่องประชากรศึกษา โดยการใช้กิจกรรมและวัสดุหลาย ๆ อย่าง และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนนับว่าเป็นการศึกษาที่สนุกสนานและมีประโยชน์มาก
- (5) การที่นักเรียนมีความชอบหรือเกลียดวิชาสังคมศึกษาที่สุดนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพผู้ปกครองของนักเรียน

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นิภา พงศ์วิรัตน์ (2520 : 50-53) ได้ศึกษาปัญหาทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดจำนวน 361 คน พบว่า ปัญหาที่นักเรียนมีมากที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับครู นักเรียนไม่กล้าถามครูเมื่อเรียนไม่รู้เรื่องและไม่ชอบครู ทำให้ไม่อยากเรียนครูให้งานมากเกินไปลาดที่ปรึกษาทางการเรียน ส่วนลำดับรองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับสติปัญญาเชิงซ้ำ เรียนไม่ทันเพื่อน ปัญหาสุขภาพและปัญหาเกี่ยวกับสภาพที่อยู่อาศัยทางบ้าน

ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี (2521 : 52) ได้ทำการวิจัยหาสาเหตุของการสอบตกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ผลการวิจัยบางส่วนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภา พงศ์วิรัตน์ เนื่องจากพบว่า สาเหตุของการสอบตกที่สำคัญ ได้แก่ สาเหตุเกี่ยวกับวิชาที่เรียน รองลงมาคือ สติปัญญาและวิธีการเรียนของนักเรียน วิชาที่เรียนนักเรียนระบุถึงสาเหตุของการสอบตกว่า วิชาที่สอบตกนั้นยากเกินไปและชอบวิชานั้น ส่วนวิธีการเรียนนักเรียนระบุว่าเรียนไม่รู้เรื่องแล้วไม่กล้าถามครูไม่ค่อยได้ทำการบ้าน ไม่ทบทวนบทเรียนและไม่สนใจเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัญหาการเรียนเกิดขึ้นด้วยหลายสาเหตุ เช่น วิชาที่เรียนนั้นยาก สติปัญญาเชิงซ้ำ เรียนไม่ทันเพื่อน และมีอีกหลายสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการเรียน วิชาสังคมศึกษานั้นเป็นอีกวิชาหนึ่งที่นักเรียนมีปัญหาการเรียนเป็นอย่างมาก สาเหตุอาจจะเกิดจากหลักสูตรที่มีเนื้อหามากเกินไป เวลาที่ใช้ในการสอนมีน้อย และผู้เรียนเองก็สนใจในการเรียนน้อยเพราะคิดว่าไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือนำไปใช้ได้ก็นำไปใช้ได้น้อย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้มีปัญหาน้อยลงและให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

2.1.1 ความหมายของวิธีแก้ไขปัญหา

ตลอดชีวิตของมนุษย์จะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มนุษย์เผชิญนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและอาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ มนุษย์จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวและสิ่งแวดล้อมให้มีความผสมผสานกลมกลืนซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในทางปฏิบัติเพื่อให้ความไม่สอดคล้องลดลงหรือหมดไป นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า “การแก้ปัญหา” ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

เมย์ (May. 1970 : 266) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนทางสมองซึ่งเกี่ยวข้องกับการหยั่งเห็น การจินตนาการ การจัดกระทำและการรวบรวมความคิด

ไอเซนดท์ เวิร์ธาเบอร์ท และเบร์น (Eysence. Weraburth and Berne. 1972 : 44) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ในการพิจารณาสังเกตปรากฏการณ์และโครงสร้างของปัญหา รวมทั้งต้องใช้กระบวนการคิดเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

กู๊ด (Good, 1973 : 518) กล่าวว่า การแก้ปัญหา คือ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือการคิดแก้ปัญหาเป็นแบบแผนหรือวิธีดำเนินการซึ่งอยู่ในสภาวะที่มีความยากลำบากยุ่งยากหรืออยู่ในสภาวะที่พยายามตรวจสอบข้อมูลที่ได้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหา มีการตั้งสมมติฐานและมีการตรวจสอบสมมติฐานภายใต้การควบคุม มีการรวบรวมข้อมูลจากการทดลองเพื่อหาความสัมพันธ์และเพื่อทดสอบสมมติฐานนั้นว่าเป็นจริงหรือไม่

ซูซีฟ อ่อนโคสูง (2522 : 120) ได้กล่าวถึง การแก้ปัญหา หมายถึง เมื่อบุคคลมีจุดมุ่งหมาย แต่มีอุปสรรคขัดขวางไม่ให้ไปถึงหรือได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องประสงค์จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นหรือปัญหาอาจเกิดจากการไม่ทราบจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าคืออะไร บุคคลจึงพยายามขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ การแก้ปัญหาจึงเป็นการคิดที่มีจุดมุ่งหมาย

ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 185) ให้ความหมายของการแก้ปัญหว่า เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยสติปัญญาและความคิดรวมทั้งรูปแบบพฤติกรรมที่ซับซ้อนต่าง ๆ กัน เป็นผลมาจากพัฒนาการทางสติปัญญา การแก้ปัญหาคงต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสติปัญญา

วีระพล สุวรรณนันท (2525 : 41) ได้กล่าวว่าการแก้ปัญหา คือ การแก้ที่สาเหตุแห่งปัญหาหนึ่งสาเหตุมีปัญหาก็ได้หลายทาง ทางแก้ปัญหาก็จะแตกต่างกันออกไปแต่ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติด้วย อย่างหลงประสพการณ์ อย่างหลงวิชาการ อย่างพอใจในทางเลือกสองสามทาง ถ้าในกรณีที่มีปัจจัยจำกัด จึงเลือกแก้ไขเฉพาะสาเหตุที่มีพลังที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุดก่อน โดยเรียงตามลำดับของสาเหตุลงมาและในแต่ละชุดของทางเลือก ให้หาแนวทางแก้ไขที่ควรเป็นระบบโดยยึดวัตถุประสงค์และการประหยัด

กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ (2528 : 259) กล่าวว่า การแก้ปัญหา คือ การใช้ประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้ทั้งทางตรง (มีผู้อบรมสั่งสอน) และทางอ้อม (เรียนรู้ด้วยตนเอง) มาแก้ปัญหาใหม่ที่ประสบ

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2545 : 103) กล่าวว่า การคิดแก้ปัญหา เป็นการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปมประเด็นสำคัญของเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ที่คอยก่อความรำคาญ ความยุ่งยากสับสนและความวิตกกังวล โดยพยายามหาทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏและหาหนทางขจัดปัดเป่าสิ่งที่เป็นปัญหาที่ก่อความรำคาญ ความยุ่งยากสับสนให้หมดไปอย่างมีขั้นตอน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การแก้ปัญหา หมายถึง รูปแบบของการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความคิด โดยใช้ประสบการณ์เดิมที่ได้จากเรียนรู้ จากการถูกรับรู้สิ่งสอน และจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง มาเพื่อนำเอาความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เหล่านั้นมาแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการแก้ไขปัญหา

2.1.2 ความสำคัญของวิธีแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาและมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้ที่มีวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมจะสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ฉันทนา ภาคบงกช (2528 : 53-55) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการศึกษา ครูจึงจำเป็นต้องปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการคิดและมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิดด้วยตนเองของเด็ก โดยครูจำเป็นต้องปลูกฝัง ส่งเสริม ให้โอกาสได้ฝึกคิดอยู่เสมอเพื่อจะทำให้เด็กมีความสามารถในการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ ซึ่งการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพนี้จะช่วยให้เด็กสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและปฏิบัติงานให้ลุล่วงด้วยดีได้

สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2528 : 47) กล่าวว่า การแก้ปัญหานั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตประจำวันของมนุษย์ วิธีแก้ปัญหามาของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2543 : 103) กล่าวว่า การคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นในภาวะสังคมปัจจุบัน ซึ่งในระบบการศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาฝึกฝนเยาวชนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้มีโอกาสฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาให้มากขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตประจำวันและจำเป็นสำหรับบุคคลที่จะใช้ในการแก้ปัญหาทั้งในด้านการทำงาน การเรียนรู้ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาความคิดของเยาวชนให้มีทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ปัญหา

การแก้ปัญหามีให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยสติปัญญาและความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบตามหลักทางวิทยาศาสตร์ การคิดและการแก้ปัญหาจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพื่อให้เกิดความเข้าใจการแก้ปัญหอย่างแท้จริง ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดของ ทฤษฎีความสามารถในการแก้ปัญหามาของเวียร์ (Weir)

เวียร์ (Weir. 1974 : 16-18) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งผู้เขียนตำราวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับขั้นตอนหรือแนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติที่ทำให้สามารถกำหนดระยะเวลาและวิธีการทำงานที่แน่นอนได้ดี คือ

- ขั้นที่ 1 ขั้นตั้งปัญหาหรือวิเคราะห์ประโยคที่เป็นปัญหา
- ขั้นที่ 2 ขั้นนิยามสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ
- ขั้นที่ 3 ขั้นค้นหาแนวทางแก้ปัญหาและตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 4 ขั้นพิสูจน์คำตอบหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ปัญหา

นอกจากนี้ เวียร์ ได้ให้หลักการแก้ปัญหา 6 ประการ ซึ่งจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้สามข้อแรกนั้นเป็นการป้องกันและหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความสนใจในทิศทางที่ผิด ส่วนอีกสามข้อหลังคือเพื่อหาวิธีแก้ไขช่วยให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ดังนี้

หลักการข้อที่ 1 เริ่มต้นการวิเคราะห์ว่าปัญหาคืออะไร ทบทวนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งได้รูปแบบที่ครอบคลุมเรื่องทั้งหมด ต่อไปคือการแยกแยะปัญหาที่แท้จริงจากสิ่งที่เห็นได้ง่าย จากนั้นก็โยงปัญหาที่ใกล้ ๆ ตัวเข้ากับปัญหาทั้งหมด ซึ่งบางครั้งอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่แฝงอยู่ในปัญหา หลักการข้อนี้ คือ การหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ย่อย ๆ ต่าง ๆ และความเหมาะสมในกลุ่มของเหตุการณ์นั้น

หลักการข้อที่ 2 การตัดสินใจในการนิยามปัญหา ซึ่งหลักการข้อนี้จะช่วยคลี่คลายข้อสงสัยที่ติดอยู่ในใจ ซึ่งลักษณะของปัญหาส่วนใหญ่ คือ เรื่องของการให้ความหมายของคำ บ่อยครั้งที่ใช้เวลามากกว่าครึ่งหนึ่งของการแก้ปัญหา คือ การให้ความหมายที่คำนึงความเหมาะสมของข้อความมากกว่าความเป็นจริง ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงปัญหานี้ได้โดยการสร้างนิสัยของการระมัดระวังการนิยามความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

หลักการข้อที่ 3 การเรียนเรียงเหตุการณ์ต่าง ๆ ของปัญหา ผู้ศึกษาอาจจะพบว่ามีความยุ่งยากในการตัดสินใจในความสัมพันธ์ของปัญหา เช่น ปัญหา B และ C ว่าอะไรสูงกว่านั้น เมื่อได้รับข้อมูลดังกล่าวว่า A สั้นกว่า B และ A สูงกว่า C จะเห็นว่าความยุ่งยากจะเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้นหากนำปัญหานั้น ๆ จัดรูปให้อยู่ในแบบของตรรกศาสตร์ ซึ่งเทียบได้กับ B สูงกว่า A และ A สูงกว่า C

หลักการข้อที่ 4 ถ้าพบว่าไม่มีทางหาคำตอบจากวิธีการเดิม ให้หาวิธีการใหม่ โดยการไต่ตรองหนทางที่เป็นไปได้และกำหนดตัวเลือกจากหนทางที่เป็นส่วนใหญ่ ๆ ของปัญหาทั้งหมดถ้ามีตัวเลือกมาก ก็จะสามารถหาหนทางแก้ปัญหาดิขึ้นได้

หลักการข้อที่ 5 ให้หยุดพักเมื่อติดขัดหรือพบอุปสรรค เวียร์กล่าวถึงโคห์เลอร์ ที่ได้กล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหา บ่อยครั้งที่ปัญหาวิ่งมาหาเขาโดยที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เลย ความคิดใหม่อาจเกิดขึ้นในขณะที่กำลังอาบน้ำและโกนหนวดในตอนเช้า ซึ่งชาวอังกฤษเคยบอกเขาว่าเรามักพูดคุยกันเสมอ

ๆ เรื่อง 3 Bs ซึ่งได้แก่ Bus, Bath และ Bed ซึ่งเป็นสถานที่ที่เราจะค้นพบสิ่งที่ยิ่งใหญ่ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ก็ได้

หลักการข้อที่ 6 ปรึกษาปัญหากับผู้อื่น ควรมีการอภิปรายปัญหากับคนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดแนวคิดต่าง ๆ ที่อาจมองข้ามไป ซึ่งการอภิปรายปัญหาลดจนวิธีการต่าง ๆ นี้จะช่วยในการแก้ปัญหาได้สำเร็จเป็นอย่างมาก

โดยทั่วไปหลักการเหล่านี้สามารถลดลงให้เหลือเพียง 2 ประการ คือ พิจารณาก่อนที่จะลงมือปฏิบัติและทดลองด้วยวิธีการอื่น ถ้าพบว่กำลังติดอยู่ในอุปสรรคที่แก้ไขไม่ได้เพื่อปรับปรุงช่องทางการแก้ปัญหา ควรเปิดใจกว้างเพื่อรับความคิดใหม่ ๆ และอย่าเสียเวลากับการทำอะไรซ้ำ ๆ เมื่อสิ่งเหล่านั้นมองไม่เห็นทางสำเร็จ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การแก้ไขปัญหาคือความสามารถทางความคิดของสมองซึ่งสามารถส่งเสริมได้โดยการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและคิดแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง ลักษณะของประสบการณ์และกิจกรรมควรมีความหลากหลายและสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของตัวผู้เรียนเอง

2.1.4 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหา

การคิดแก้ไขปัญหาในแต่ละครั้งในแต่ละปัญหานั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหา ดังนี้

กาเย่ (Gagne. 1970 : 26) กล่าวว่า กระบวนการแก้ปัญหานี้ได้รับอิทธิพลมาจากความแตกต่างของแต่ละบุคคลในส่วนที่ว่า

- (1) สารสนเทศที่ได้จดจำไว้
- (2) ความสามารถในการเรียกความจำกลับคืน
- (3) ความสามารถในการแยกแยะเหตุการณ์ที่สัมพันธ์และไม่สัมพันธ์
- (4) ความถนัด ความแคล่วคล่องในการตั้งสมมติฐาน
- (5) รูปแบบของการแก้ไขปัญหาคืออยู่เดิม
- (6) การผสมผสานในขั้นตอนการพิสูจน์

มอร์แกน (Morgan. 1978 : 154-155) สรุปว่าวิธีคิดแก้ปัญหามาของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ทำให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกันด้วย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังนี้

- (1) สติปัญญา (Intelligence) ผู้มีสติปัญญาดีจะคิดแก้ปัญหาได้ดี
- (2) แรงจูงใจ (Motivation) ในการที่จะทำให้เกิดแนวทางในการคิดแก้ปัญหา

(3) ความพร้อมในการที่จะแก้ปัญหาใหม่ ๆ โดยทันทีทันใด จากประสบการณ์ที่มีมาก่อน

(4) การเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (Functional Fixedness)

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2522 : 121-123) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหามี 3 ประการ คือ

(1) ตัวผู้เรียน (Condition in Learner) ได้แก่ ระดับเชาวน์ปัญญา ลักษณะอารมณ์ อายุ แรงจูงใจและประสบการณ์

(2) สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (Condition in Learning Situation) ถ้าปัญหานั้นเป็นสิ่งที่สนใจของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนหรือแก้ปัญหา หรือถ้ามีผู้ชี้แนะสำหรับปัญหาที่ยาก ๆ จะทำให้มองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหา หรือถ้าปัญหานั้นเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องหรือคล้ายคลึงกับปัญหาที่เคยเรียนรู้มาแล้วก็จะทำให้การแก้ปัญหานั้นง่ายขึ้น

(3) การแก้ปัญหเป็นหมู่ (Problem Solving in Group) คือ การให้เด็กมีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหา มีการอภิปรายและการถกเถียงกัน ซึ่งการแก้ปัญหแบบนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของคนหลาย ๆ คน การแก้ปัญหแบบนี้จะได้ผลดีก็ต่อเมื่อ

(3.1) สมาชิกของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะแก้ปัญหให้สำเร็จ

(3.2) สมาชิกแต่ละคนมีข้อมูลและความรู้ที่จะแก้ปัญห

(3.3) สมาชิกทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเท่ากัน

(3.4) เป็นงานยาก สลับซับซ้อน

(3.5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 259-260) กล่าวว่า ในการแก้ปัญหาแต่ละครั้งจะสำเร็จหรือได้ผลดี ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

(1) ระดับความสามารถของเชาวน์ปัญญา ผู้เรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาสูงย่อมสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำ

(2) การเรียนรู้ในการแก้ปัญหาได้สำเร็จและรวดเร็ว เกิดจากการที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถจับหลักการต่าง ๆ ในขณะที่เรียนรู้ได้อย่างเข้าใจถ่องแท้ เมื่อประสบปัญหาเช่นนั้นอีก หรือปัญหาที่คล้ายคลึงกันจะแก้ปัญหได้รวดเร็วถูกต้อง

(3) การรู้จักคิดแบบเป็นเหตุเป็นผล โดยอาศัยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

(3.1) ข้อเท็จจริงและความรู้จากประสบการณ์เดิม

(3.2) จุดมุ่งหมายในการคิดและการแก้ปัญหา

(3.3) ระยะเวลาในการไตร่ตรองหาเหตุผลที่ดีที่สุดจำเป็นต้องอาศัยเวลา

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหา ต้องเกิดจากผู้เรียน อีกทั้งการเลือกวิธีการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางสมอง ประสบการณ์การเรียนรู้ ความสนใจ สติปัญญา ความพร้อม แรงจูงใจ อารมณ์และสภาพแวดล้อม ผู้เรียนจะต้องรู้จักวิธีการแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ และรู้จักการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

2.1.5 วิธีการแก้ไข้ปัญหา

ปัญหาแต่ละปัญหานั้นจะต้องมีวิธีแก้ไข้ที่เหมือนกันและแตกต่างกันแล้วแต่ว่าบุคคลผู้ประสบปัญหานั้นจะแก้ไข้ปัญหานั้นอย่างไร ซึ่งมีนักวิชาการนักการศึกษาและผู้รู้ได้ศึกษาวิธีการแก้ไข้ปัญหาต่าง ๆ กัน ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2524 : 195) ได้เสนอรูปแบบของการแก้ปัญหออกเป็น 2 วิธี คือ

(1) การแก้ปัญหาระดับง่าย การแก้ปัญหาระดับนี้ไม่ต้องพิจารณามาก ไม่มีพิธีรีตองอันยุ่งยากให้ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาก็สามารถทำได้ทันทีที่ เช่น วันนี้จะสวมเสื้อสีอะไรไปโรงเรียนดี จะเดินหรือขึ้นรถไป เป็นต้น

(2) การแก้ปัญหาลำบาก (Complex Problem Solving) เป็นการแก้ปัญหาระดับยาก ต้องใช้เวลาใช้ความพยายาม ต้องพบกับความเครียดมาก ปัญหาระดับนี้มีทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย บางปัญหาก็เป็นปัญหาใหม่

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 260-261) ได้กล่าวถึงวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหามีแตกต่างกันไปแล้วแต่ประสบการณ์ของผู้เรียนและสภาพการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

(1) การแก้ปัญหโดยการใช้พฤติกรรมอย่างเดียว โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงการแก้ปัญหา วิธีนี้มักใช้ในสัตว์ชั้นต่ำเมื่อประสบปัญหาจะไม่มีการไตร่ตรองหาเหตุผล ไม่มีการพิจารณาสิ่งแวดล้อม เป็นการจำและเลียนแบบพฤติกรรมที่เคยแก้ปัญหามาได้ วิธีการนี้ไม่เหมาะสำหรับคนซึ่งฉลาดกว่าสัตว์ คนควรรู้จักพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ในการแก้ปัญห แต่อาจเกิดขึ้นได้บ้างในเด็กเล็ก เนื่องจากยังไม่เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและเป็นเหตุผล

(2) การแก้ปัญหแบบลองถูกลองผิด เป็นวิธีการที่ทั้งมนุษย์และสัตว์ใช้แก้ปัญหามาได้ การแก้ปัญหาระเภทนี้มีการวิจัยต่าง ๆ ได้สรุปความเห็นกันว่าเหมาะสำหรับเด็กวัยรุ่นและวัยทีนเองเพราะเด็กวัยดังกล่าวต้องการอิสระ ต้องการแสดงว่าตนเป็นที่พึ่งของตนได้

(3) การแก้ปัญหโดยการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในยากแก่การสังเกต ที่นิยมใช้มากที่สุดคือการหยั่งเห็น การหยั่งเห็นนี้ขึ้นอยู่กับกับการรับรู้และประสบการณ์เดิม คนที่ไม่สามารถรับรู้หรือตีความสิ่งต่าง ๆ และไม่สามารถจำประสบการณ์เดิมได้แม่นยำดีพอจะแก้ปัญหามาด้วยวิธีนี้ไม่ได้

(4) การแก้ปัญหาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหาในระดับนี้ถือว่าเป็นระดับที่สูงที่สุดและใช้ได้ผลดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน การที่จะสามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

(4.1) ระดับเชาวน์ปัญญา โดยต้องมีระดับเชาวน์ปัญญาอย่างน้อยระดับปกติขึ้นไป (IQ = 90 -109)

(4.2) การคิดแบบมีเหตุผล คือ รู้จักไตร่ตรองสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าอะไรเป็นเหตุและทำให้เกิดผลอะไรบ้าง

(4.3) ประสบการณ์เดิม ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(4.4) เวลาในการแก้ปัญหา การแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้จำเป็นต้องอาศัยเวลาเพื่อไตร่ตรองหาเหตุผล ตั้งสมมติฐาน และทดสอบสมมติฐานก่อนนำไปใช้แก้ปัญหาลงจริง ๆ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า วิธีการแก้ปัญหานั้น มีมากมายหลายวิธี แต่ละวิธีก็มีลักษณะเฉพาะ ปัญหา ๆ หนึ่ง นั้นสามารถมีวิธีการแก้ได้หลายวิธี แล้วแต่ว่าผู้เรียนถนัดกับการแก้ปัญหาด้วยวิธีใด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบปัญหาการเรียนและวิธีแก้ไข และนำผลการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนให้ลดน้อยลงและมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามากขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีแก้ปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เซอร์แมน (Sherman. 1977 : 63) ได้ทำการศึกษาถึงค่าสหสัมพันธ์คุณลักษณะภายใน 3 อย่างในการแก้ปัญหา คือ ในการเตรียมความพร้อมของปัญหาและความสามารถในการเสนอวิธีการแก้ปัญหาและความสามารถในการประเมินผลการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาในรัฐนิวยอร์ก จำนวน 127 คน หญิง 66 คน และชาย 61 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทั้ง 3 อย่างต่างก็มีความสัมพันธ์กัน

ฮอลโลเวล (Hoolowel. 1977:57) ได้ทำการศึกษาถึงกระบวนการคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ตามขั้นตอน คือความเข้าใจในปัญหา การระลึกถึงข้อเท็จจริง การรวบรวมข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหา การตรวจสอบผลที่เป็นคำตอบ การตรวจสอบดูว่าวิธีการแก้ปัญหานั้นถูกต้องหรือไม่ การคัดค้านหรือการยอมรับวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ พบว่านักเรียนที่แก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ได้สำเร็จมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่่านักเรียนที่แก้ปัญหาด้วยวิธีไม่ได้และกระบวนการคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้สอดคล้องกับขั้นตอนการคิดขั้นที่หนึ่งถึงร้อยละ 85

นอค (Suwannathat. 1985 : citing Knox. 1978) ได้ทำการศึกษาระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ โดยเฉพาะผู้ใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษานั้น พบว่า เด็กสามารถแก้ปัญหาในหลาย ๆ เรื่องได้ดีกว่าผู้ใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษา

ฮอปคินส์ (Hopkin. 1985 : 27790-A) ได้ทำการศึกษารูปแบบของห้องเรียนที่ส่งผลต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่าต้องเป็นห้องเรียนที่มีข่าวสารน่าสนใจ ได้อ่านได้ทดลองวิเคราะห์ข่าวอยู่เสมอ มีภาพอุปกรณ์หรือสัญลักษณ์ที่เคยกล่าวจากข่าวสารนั้น และนักเรียนมีโอกาสถกเถียงกันตามความคิดของตนอย่างอิสระ เมื่อได้พบเห็นสิ่งเหล่านั้นจึงจะส่งผลต่อทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เจษฎา ศุภางคเสน (2530 : 74-75) ได้ทำการศึกษาความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กจากครอบครัวปกติสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้แตกต่างกับเด็กจากวัดสระแก้วและเด็กยากจนจากสถานสงเคราะห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิวัฒน์ รักษาเคน (2531 : 81) ได้ทำการศึกษาถึงความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นสูงกว่าจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มีระดับชั้นต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ซึ่งพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาไม่ต่างกัน ส่วนเด็กนักเรียนในเมืองและเด็กนักเรียนนอกเมือง เด็กนักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่างกันและเด็กนักเรียนที่มีตำแหน่งพี่น้องในครอบครัวต่างกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไม่แตกต่างกัน และพบว่าความสำนึกในความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการแก้ปัญหอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อร่าม วัฒนะ (2536 : 96) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนปกติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ (2537 : 65-66) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

นักเรียนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้นภายหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การแก้ปัญหานั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักเรียน การแก้ปัญหาคควรจะแก้ไขให้ถูกวิธีและเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาและทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับชั้น นิสัยทางการการเรียนรู้ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนรู้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ

กันยา สุวรรณแสง (2532:161) กล่าวว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ทัศนคติ ความสนใจ และการแสดงพฤติกรรมและจากการศึกษาค้นคว้า ปรากฏว่า เพศหญิงหรือเพศชายสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน แต่เพศชายและเพศหญิงจะมีทัศนคติหรือความสนใจที่แตกต่างกัน

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539:122) กล่าวว่าเมื่อช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มมีความสนใจในอาชีพและเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นหญิงจะวางแผนเกี่ยวกับอาชีพน้อยกว่าวัยรุ่นชาย เพราะคิดว่หลังจากแต่งงานมีครอบครัวแล้ว วิถีชีวิตความเป็นอยู่อาจจะเปลี่ยนไปรวมทั้งอาชีพของตนด้วย ในขณะที่วัยรุ่นชายคิดว่าอาชีพของเขาจะไม่ถูกขัดขวางจากการแต่งงาน

อารี พันธุ์มณี (2544:33) กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ ทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือในบางวัฒนธรรมเชื่อว่าผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทนอ่อนแอไม่ได้ผู้หญิงเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านั้เป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ตัวแปรเพศนั้น เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหาทางการเรียน เพราะเพศชายและเพศหญิงมีส่วนแตกต่างกันทางด้านสรีระและทางด้านอื่น จากเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ตัวแปรเพศนั้น น่าจะทำให้เกิดปัญหาการเรียนวิชาสังคม และมีวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน

3.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับชั้น

โจนส์ (Jones. 1970 : 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

โฟรดี และคนอื่น ๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 170; อ้างอิงจาก Frodi and others. 1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อม ๆ กับอายุ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ระดับชั้นปีและอายุที่ต่างกัน ทำให้นักเรียนมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง จากเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ตัวแปรระดับชั้นนั้น น่าจะทำให้เกิดปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและมีวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน

3.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนิสัยทางการเรียน

คำว่า “นิสัย” คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck, Arnold and Meili. 1972 : 40)

จาโคโบวิทส์ (Jakobovits. 1971 : 105) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของยุทธวิธีการเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบในตัวผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติ เป็นวิธีการในการเรียนที่กระทำซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัยทางการเรียนที่ติดตัวบุคคลนั้นไป พฤติกรรมที่มุ่งมั่นในด้านการเรียน มีความพึงพอใจ เอาใจใส่ ขยัน อดทน รับผิดชอบในการแสวงหาความรู้ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน รู้วิธีการเรียน และพัฒนาการเรียนของตนอยู่เสมอ จากเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ตัวแปรนิสัยทางการเรียนนั้น น่าจะทำให้เกิดปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและมีวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน

3.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรลักษณะกายภาพทางการเรียน

วิรัช วรรณรัตน์ (2529 : 21-23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมกับการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนว่า โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของนักเรียนเป็นอันดับสองรองลงมาจากบ้าน วัตถุประสงค์ของการศึกษาก็เพื่อจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอันดับสองรองลงมาจากบ้าน วัตถุประสงค์ของการศึกษาก็เพื่อจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของนักเรียนมีดังนี้

(1) พฤติกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นการแสดงออกซึ่งกิจกรรมการบริหารของครูใหญ่เป็นสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อครูและนักเรียน พฤติกรรมเหล่านี้หากให้ความสนใจและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอก็จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

(2) พฤติกรรมของครู ครูประจำชั้นเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด พฤติกรรมของครูเป็นแบบอย่างที่นักเรียนมักเอาเป็นแบบในการประพฤติปฏิบัติ ครูที่ดีจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้นได้

(3) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่ง เช่น การจัดบริเวณโรงเรียนไม่สวยงาม ไม่มีระเบียบ ก็จะไม่ช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนบุคลิกภาพให้เป็นที่พึงปรารถนาได้ หากจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าอยู่ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีสภาพเหมือนกับบ้านของนักเรียน ก็จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้ประสบการณ์ที่เจริญงอกงามต่อไป โดยต้องให้นักเรียนมีส่วนในการจัดสภาพแวดล้อม

(4) กระบวนการเรียนการสอน หากได้มีการวางแผนหรือกำหนดเป้าหมายล่วงหน้าไว้ก่อนเกี่ยวกับความต้องการเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็ดำเนินการสอนตามขั้นตอนและกิจกรรมให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการให้มากที่สุด

(5) แบบแผนพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน ตามปกตินักเรียนที่เข้าใหม่ในแต่ละโรงเรียนมีจำนวนไม่เกิน 1 ใน 4 ของนักเรียนในโรงเรียนทั้งหมด และถ้านักเรียนเข้าใหม่จะพยายามเลียนแบบพฤติกรรมบุคลิกภาพของนักเรียนเก่า ถ้าแบบแผนพฤติกรรมของนักเรียนเก่าโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีก็จะสามารถดึงดูดให้นักเรียนใหม่ปฏิบัติตามด้วยโรงเรียนจึงควรพยายามให้แบบแผนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจอยู่เสมอ จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนบุคลิกภาพไปในทางที่พึงปรารถนา

ทศพร ประเสริฐสุข (2541 : 96) เสนอแนะว่า การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนการใช้สื่อวิธีการสอนต่าง ๆ ก็สามารถเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้

สุปัญญา กิตติสาร (ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. 2533:3;อ้างอิงจาก สุปัญญากิตติสาร. 2529) สรุปว่าการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องให้ผู้เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถมากที่สุด มีความสัมพันธ์และไว้วางใจกันและกันระหว่างเพื่อนและครูโดยสามารถเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน มีบรรยากาศแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ กล่าวคือให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนของตนเอง มีความเข้าใจและวิเคราะห์ความรู้สึกจากประสบการณ์ในชีวิต ครูเป็นผู้นำความรู้มาสนับสนุนกับประสบการณ์ของนักเรียนและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียนในชั้น

นงเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534:8) ได้จัดแบ่งสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา ออกเป็น 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและสภาพแวดล้อมยังกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น จากเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ตัวแปรลักษณะกายภาพทางการเรียนนั้น น่าจะทำให้เกิดปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน

3.1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

พรชูลี อาชวบำรุง (2525:232) กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีขึ้นนั้นต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเป็นสำคัญ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2527:48-46) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้าและควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประดินันท์ อุปรมัย (2527:33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ปฏิสัมพันธ์นั้นอาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเองถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้อย่างดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากบรรยากาศในชั้นเรียนก็มีแต่ความน่าสนใจ สนุก และกระตือรือร้น นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเองก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูนั้นมีส่วนอย่างมากที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายถ้าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูนั้นดี แต่ถ้าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดีก็จะทำให้การเรียนการสอนนั้นมีปัญหาเกิดขึ้นได้ จากเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูนั้น น่าจะทำให้เกิดปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและมีวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน

3.1.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527:61) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งลักษณะของกลุ่มเหล่านี้จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเองเข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีด้วย

สุปัญญา กิตติสาร (2529:41) กล่าวว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถมากที่สุด มีความสัมพันธ์และไว้วางใจกันและกัน ระหว่างเพื่อนและครูโดยสามารถเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกันมีบรรยากาศแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541:24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นเพื่อสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนไว้ดังนี้ แสดงกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังคนอื่นพูด แสดงกิริยารับฟัง ข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดบุคคลอื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักระงับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสมไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผล และจดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับเพื่อนนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนเพราะถ้านักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนที่เรียนด้วยกันก็สามารถที่จะช่วยเหลือเนื้อหาในส่วนที่นักเรียนนั้นไม่เข้าใจได้และสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนได้ แต่ถ้าสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่ดีก็จะทำให้เกิดปัญหาการเรียนได้เช่นกัน จากเอกสารดังกล่าวผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนนั้น น่าจะทำให้เกิดปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและมีวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ ระดับชั้น นิสัยทางการการเรียนรู้ ลักษณะทางกายภาพ ทางการเรียนรู้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ

3.2.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กาซีล (อุบล ภัศระ.2535:19; อ้างอิงมาจาก Gaziel.1986) ได้ศึกษาความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานของครูประถมศึกษา โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตใจ และปัจจัยสุขศาสตร์กับตัวแปรทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงานการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีการศึกษาสูงและประสบการณ์การทำงานสูง อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่มีลักษณะตรงกันข้าม ในด้านปัจจัยจิตใจ ความสำเร็จในงาน ความก้าวหน้าของงาน ลักษณะของงานการได้รับการยอมรับ ทำนายความพึงพอใจสูง ส่วนปัจจัยสุขศาสตร์นั้นนโยบายการบริหารเงินเดือน เงื่อนไขการทำงานทำนายความพึงพอใจสูง ทั้งปัจจัยจิตใจและปัจจัยสุขศาสตร์ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในการทำงานได้มากกว่า 40 เปอร์เซนต์

มังคส์ (Nurmi. 1991; citing Monks. 1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวดัตช์ จำนวน 1,424 คน ที่มีอายุระหว่าง 14-21 ปี ผลการศึกษพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมาก และเด็กชายยังความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

ไรท์และรอสต์ (Nurmi. 1991 : 26; citing Wright & Rauste. 1977) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 209 คน ที่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี ผลการศึกษพบว่า เด็กชายสนใจในอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมากเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

คาร์ตรอน และเลวี (Nurmi. 1991 : 18; citing Cartron Guerin & Levy. 1980) ได้ศึกษาการมองอนาคตด้านครอบครัวและอาชีพของวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส จำนวน 80 คน ที่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี ผลการศึกษพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่ามีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นชายมีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่าให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า และวัยรุ่นหญิงให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นชาย

3.2.1.2 งานวิจัยในประเทศ

จากผลการวิจัยของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2528:254) พบว่าข้าราชการเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันในเรื่องของจิตลักษณะความเชื่อมั่นในตน ลักษณะมุ่งอนาคต และการควบคุมตนซึ่งส่งผลถึงการมีพฤติกรรมต่าง ๆ

เมธี โพธิพัฒน์ (2523:75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บัวทอง สว่างโสภากุล (2524 : 167) พบว่า ชายและหญิงมีความแตกต่างกันทางสรีระและจิตวิทยา เช่น โครงสร้างทางร่างกาย และการตอบสนองทางอารมณ์ เป็นต้น สังคมและวัฒนธรรมมีส่วนอย่างมากในการกำหนดบทบาท และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ของชายและหญิง

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529 : 81) ศึกษาพัฒนาการด้านการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สังคมได้มีค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงให้มีกิจกรรมยามว่างเรียบร้อย มีความประพฤติดี และต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กชายไม่เคร่งครัดมากนัก

ปลายมาศ ชุนภักดี (2533 : 97) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคมโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคมทั้งในด้านบริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการ และด้านประสานงาน

ชินวรรณ บุญเกียรติ (2530 : 152) ศึกษาการปฏิบัติงานในกลุ่มครูและผู้บริหารโรงเรียนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 735 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกันมีผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า เพศที่แตกต่างกันทำให้นักศึกษามีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ยิ่งบุคคลที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า เพศน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรระดับชั้น

3.2.1.3 งานวิจัยในต่างประเทศ

นัท(1972:650-A) ได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่น โดยการศึกษาวิเคราะห์จากบันทึกของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่น จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7-ปีที่ 12 จำนวน 607 คน ครู 33 คน จากโรงเรียนมัธยมเวลด์ เซนทรัล (Weld Central Junior Senior High School)รัฐโคโรราโด ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนประสบปัญหาต่างๆ ดังนี้ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการงานของโรงเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคลปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาสังคม ปัญหาด้านสันตนาการ และผลการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าเพศและระดับชั้นมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปัญหาของนักเรียนมากกว่าชั้นเรียน

3.2.1.4 งานวิจัยในประเทศ

คันสนีย์ ธีรเกียรติประภา (2541 : 149-150) ได้ศึกษาเกณฑ์ปกติของบุคลิกภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน และเพื่อแสดงภาพตัดขวางของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสาธิตฯ ในจังหวัดพระนคร ตามกลุ่มโรงเรียนในจังหวัดพระนคร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสำรวจบุคลิกภาพทั่วไป (California Psychological Inventory) แบบสอบถามการยอมรับตนเองและการยอมรับผู้อื่น (Acceptance of Self and Others) แบบสอบถามความวิตกกังวล การเก็บตัว การแสดงออก และแบบสำรวจความต้องการ (Edward Personal Preference Schedule) ซึ่งการวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพของวัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิงแต่ละช่วงอายุเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กวัยรุ่นเพศเดียวกันในช่วงอายุอื่นสรุปได้ดังนี้

(1) เด็กวัยรุ่น อายุ 13 ปี มีแนวโน้มที่จะต้องการขอความช่วยเหลือ มีความวิตกกังวลเก็บตัวสูงเด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะไม่มีความมั่นคงปลอดภัยทางใจมีการยอมรับตนเองปานกลางและยอมรับคนอื่นต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างสูง

(2) เด็กวัยรุ่น อายุ 14 ปี มีความต้องการความเป็นระเบียบ เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะมีความขัดแย้งกับปัญหาภายใน มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูงสุด มีความวิตกกังวลสูง เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะซื่อสัตย์และอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใหญ่ ทั้งในด้านการกระทำและความคิดค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและผู้อื่น

(3) เด็กวัยรุ่น อายุ 15 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มที่จะต้องการการเปลี่ยนแปลง แต่เด็กวัยรุ่นชายมีความสนใจกว้างขวาง มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ ยอมรับตนเองบ้าง แต่ไม่ยอมรับผู้อื่น เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำด้วย

(4) เด็กวัยรุ่น อายุ 16 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มต้องการสัมฤทธิ์ผลและปกครองตนเอง เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะตื่นตื้นง่าย มีความรับผิดชอบและความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเข้าสู่สังคม มีความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและมีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูง

(5) เด็กวัยรุ่น อายุ 17 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่สังคม มีลักษณะของผู้ผู้นำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ และยอมรับผู้อื่นค่อนข้างสูง เด็กวัยรุ่นหญิงค่อนข้างตื่นตัวเสมอ ทำงานเพื่องาน มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 47-48) ได้วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสหภาพชาติไทย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กันและกันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีลักษณะ 2 ประการสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน ใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่าง ๆ เป็นแบบสุ่มปัญหา

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ระดับชั้นปีและอายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า ระดับชั้นน่าจะมียุทธวิธีต่อปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนิสัยทางการเรียน

3.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เพอร์ซีวอล (มัญญุ แป้นเจริญ. 2522 : 10 ; อ้างอิงจาก Percival. 1956) ได้เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินชีวิตและความสนใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมคูลูชา มลรัฐโอคลาโฮมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 373 คน นักเรียนหญิงจำนวน 493 คน กับนักเรียนระดับเดียวกันในโรงเรียนมัธยมโกลด์เวิร์คคิลฟแลนด์ ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ซึ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 411 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 218 คน ปัญหาที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้าน

สุขภาพ การปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ความปลอดภัย นิสัยทางการเรียน พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและความสนใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมคูลูชาในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ คอยโว (Koivo. 1983 : 2524 – A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชเนตี สวัสดิฤกษ์ (2527 : 68-76) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจแบบสำรวจภูมิหลังทางสังคม แบบสำรวจนิสัยในการเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,100 คน พบว่า แรงจูงใจเชิงบูรณาการและแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่น ๆ (2529 : 95-98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทัศนคติ แรงจูงใจ และนิสัยในการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทัศนคติ แรงจูงใจนิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

อำเภอวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529 : 13) ที่พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน การขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยายและกล่าวว่าการที่นักศึกษาส่วนมากมีปัญหาเกิดเนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่มีการสอนหรือบอกให้นักศึกษารู้ว่าควรจะทำอย่างไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยการเรียนด้านเทคนิคในการเรียนและทักษะในการเรียนนี้อาจก่อให้เกิดการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษาลาออกกลางคันในขณะที่ศึกษา ดังที่ เบญจมาภ สุธระพินทุ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาผลการศึกษาพบว่า การสูญเสียเปล่าทางการศึกษาเกิดจากการที่นักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของตนเอง

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียนของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียน เพราะถ้านักเรียนมีนิสัยทางการเรียนที่ดีแล้วจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนและแก้ปัญหาการเรียนที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรลักษณะกายภาพทางการเรียน

3.2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ยี่ (Yee. 1971:41-42) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร โดยแยกเป็นเด็กสองพวก คือ พวกที่ถือตัวครูเป็นศูนย์กลางและพวกที่ถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่าพฤติกรรมที่แสดงความงกเกลียดชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมยถอยหนี เจือยชาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

เลียว (Liu. 1975:1411-A-1412-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยการจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อพัฒนาความต่อเนื่องของบทเรียนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อสอนวิชาความรู้เบื้องต้นในวิชาฟิสิกส์ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

(1) คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยผู้เรียนได้ดังนี้

- (1.1) ช่วยให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น ด้วยวิธีการปฏิบัติ
- (1.2) ช่วยให้สามารถทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียนไปแล้ว
- (1.3) ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนอ่อน โดยปรับปรุงวิธีการเรียน
- (1.4) ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง
- (1.5) ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์

(2) คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียน

จากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

อุทัย เพชรช่วย (2527:64) ได้ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่สอนโดยกลุ่มเพื่อนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง และสอนโดยครู ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

รัตนา ศิริพานิช (2531:6) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ความรู้สึกแข่งขันในทางการเรียน วิตกกังวลมากเกี่ยวกับการเรียน โดยรู้สึกว่าแบ่งเวลาไม่ถูก และรู้สึกว่าตนเองไม่อบอุ่น ไม่มั่นคงในสภาพการเรียน รองลงมาคือปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน คือความรู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงต่อกัน ส่วนปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์มีน้อยที่สุด ข้อที่นักศึกษาารู้สึกว่าควรมีการปรับตัวมากที่สุด คือรู้สึกว่าตนเองขาดความเป็นกันเองกับอาจารย์

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะกายภาพทางการเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนมีปัญหาถ้าลักษณะกายภาพทางการเรียนไม่ดี เช่น สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น ไม่ดีพอหรือไม่เพียงพอกับจำนวนความต้องการของผู้เรียน แต่ถ้าลักษณะกายภาพทางการเรียนเหล่านี้มีเพียงพอต่อความต้องการของผู้สอนและผู้เรียนก็จะทำให้แก้ไขปัญหาการเรียนที่เกิดขึ้นจากลักษณะกายภาพทางการเรียนนี้ได้

3.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

3.2.4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ยี่ (Yee. 1971:41-42) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เฉื่อยชาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

3.2.4.2 งานวิจัยในประเทศ

พรรณี ชูชัย (2532:361) พบว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

นลินี ธรรมอำนวนยสุข (2540:102-105) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬาสภามหาวิทยาลัยสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์กันทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า สัมพันธภาพอันดีระหว่างนักเรียนกับครูนั้นมีผลทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น ทำให้ปัญหาการเรียนการสอนลดลง

3.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.2.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971:5789-A) พบว่านักศึกษามีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจและมีความขัดแย้ง สมาชิกมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา ทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล

อาห์มาดและฮูด (Ahmad and Hood. 1984:498-502) ศึกษาการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของมหาวิทยาลัยไอโอวา ปีการศึกษา 1977-1981 ผลปรากฏว่า นักศึกษามีการพัฒนาของสัมพันธภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

3.2.5.2 งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วัจนะสาธิตากุล (2524:117) ได้ศึกษาเจตคติของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อมและกลุ่มเพื่อนพบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

บุปผา การีเวท (2527:91) ได้ศึกษาเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ปรากฏว่า นักศึกษามีอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศสูง และการคบเพื่อนทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์และมีความมั่นใจตนเองสูง

วัชรินทร์ แก้วลาว (2531:85) ได้เสนอแนะในการพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยครูควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มเพื่อนพัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษาและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนนั้นส่งผลต่อปัญหาการเรียนของนักเรียน เพราะถ้านักเรียนมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกันอาจจะทำให้นักเรียนมีปัญหาการเรียน แต่ถ้ามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันอาจจะทำให้ไม่มีปัญหาการเรียนหรือทำให้ปัญหาการเรียนลดน้อยลง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 838 คน เป็นนักเรียนชาย 400 คน และนักเรียนหญิง 438 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 276 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 134 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 70 คน และนักเรียนหญิง 64 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 58 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 16 คน และนักเรียนหญิง 22 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1970 : 80 – 81) โดยใช้ระดับชั้นและเพศเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากร ออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 134 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน
2. ผู้วิจัยจำแนกประชากรแต่ละระดับชั้นในข้อ 1. ตามเพศ ได้ผลดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 134 คน เป็นนักเรียนชาย 70 คน และนักเรียนหญิง 64 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 58 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน เป็นนักเรียนชาย 16 คน และนักเรียนหญิง 22 คน
3. ผู้วิจัยประมาณค่าของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามาเน่ (Yamane. 1970 : 80-81) พบว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 276 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้สัดส่วน ประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 3 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 134 คน เป็นนักเรียนชาย 70 คน และนักเรียนหญิง 64 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 58 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน เป็นนักเรียนชาย 16 คน และนักเรียนหญิง 22 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ระดับชั้น	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่ 1	210	70	194	64	404	134
มัธยมศึกษาปีที่ 2	140	46	176	58	316	104
มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	16	68	22	118	38
รวมทั้งหมด	400	132	438	144	838	276

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ และระดับชั้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ และระดับชั้น

ลักษณะแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. ระดับชั้น
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข

แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามปัญหาการเรียนของสสส. นิยมจันทร์ (2541)
3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข โดยใช้แนวคิดจากข้อ 1 และ ข้อ 2

ลักษณะแบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

2. เมื่อนักเรียนตอบตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนแล้ว ให้นักเรียนตอบช่องขวามือสุดเกี่ยวกับการเผชิญปัญหา โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงบนกระดาษคำตอบ ข้อ ก ข และ ค ตามความรู้สึกหรือความเป็นจริงของนักเรียน เพียงข้อเดียว

สภาพปัญหา	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด	เมื่อนักเรียนเผชิญปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร
0. ข้าพเจ้าไม่มี สมาธิในการ เรียน						ก. คิดว่าแก้ไขไม่ได้เลยปล่อยไปเรื่อย ๆ (ถอยหนีปัญหา) ข. ติดตามบทเรียนจากเพื่อนหลังเลิกเรียน (ประนีประนอม) ค. หาสาเหตุแล้วแก้ไขใหม่ (สู้ปัญหา)

เกณฑ์การให้คะแนน

1. นักเรียนเลือกตอบในช่องจริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
2. นักเรียนเลือกตอบในช่องจริง	ให้	4	คะแนน
3. นักเรียนเลือกตอบในช่องจริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
4. นักเรียนเลือกตอบในช่องจริงน้อย	ให้	2	คะแนน
5. นักเรียนเลือกตอบในช่องจริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามาก

เกณฑ์การให้คะแนนวิธีแก้ไขปัญหา

นักเรียนใช้วิธีการแก้ไขปัญหาแบบผู้ปัญหา	ได้	3	คะแนน
นักเรียนใช้วิธีการแก้ไขปัญหาแบบประนีประนอม	ได้	2	คะแนน
นักเรียนใช้วิธีการแก้ไขปัญหาแบบถอยหนีปัญหา	ได้	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมาย ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.64 – 3.00	หมายถึง	ใช้วิธีแก้ไขแบบผู้ปัญหา
คะแนนเฉลี่ย 1.34 – 2.63	หมายถึง	ใช้วิธีแก้ไขแบบประนีประนอม
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.33	หมายถึง	ใช้วิธีแก้ไขแบบถอยหนีปัญหา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

- 2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน
- 2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของปริญดา ยะวงศา (2546)
- 2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนโดยใช้แนวความคิดจากข้อ 2.1 และ 2.2

ลักษณะแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบบทพจนนบทเรียนหลังเลิกเรียน					
00	ข้าพเจ้าไม่เคยบทพจนนบทเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์(2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีนิสัยทางการเรียนดี

ชุดที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือชุดที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพภายในโรงเรียนของเสาวรัตน์ จุลรัตน์ (2535) และพูนทรัพย์ วงศ์พานิช (2533)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนโดยใช้แนวความคิดจากข้อ 3.1 และ 3.2

ลักษณะแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	<u>ด้านสถานที่เรียน</u> ขนาดห้องเรียนแคบเกินไป					
00	<u>ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</u> อุปกรณ์ในการเรียนภาคปฏิบัติล้าสมัย					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือชุดที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

- 4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของวรภรณ์ แดงเจริญ (2544)

และประกายทิพย์ พิชัย (2539)

- 4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ใช้แนวคิดจากข้อ 4.1 และ 4.2

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u> นักเรียนทำความเคารพเมื่อพบครู					
00	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u> ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

- 5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของประกายทิพย์ พิชัย

(2539)

- 5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้แนวคิดจากข้อ 5.1

และ 5.2

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นักเรียนกับเพื่อนมักทะเลาะกัน					
00	นักเรียนและเพื่อนพยายามหากิจกรรมทำร่วมกันเสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้ แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่ม

สูง-กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test แล้วเลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัยปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามได้ผล ดังนี้

2.1 แบบสอบถามปัญหาเรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.907-12.517

2.2 แบบสอบถามวิถีแก้ไข จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.450-8.408

2.3 แบบสอบถามแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.790-7.129

2.4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.553-11.320

2.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.372-9.841

2.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.169-8.263

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้เฉพาะข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 ไปหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 แบบสอบถามปัญหาเรียนวิชาสังคมศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9170

3.2 แบบสอบถามวิถีแก้ไข มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8599

3.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8406

3.4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9727

3.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9753

3.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8480

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 10-20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 จำนวน 276 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาคัดเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ ผู้วิจัยจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/FW ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปร ระดับชั้น

นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -

ต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ โดยใช้ t-test

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปร ระดับชั้น นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ F
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ t
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Mean squares)
Y_1	แทน	ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา
Y_2	แทน	วิธีแก้ไข
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
X_4	แทน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
X_5	แทน	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
X_6	แทน	นิสัยทางการเรียน
X_7	แทน	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
X_8	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X_9	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ

โดยใช้ t-test

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปร ระดับชั้น

ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข ตามตัวแปร ระดับชั้น นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น นิสยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศและระดับชั้น

ตัวแปร	ระดับตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา			วิธีแก้ไข		
				$\bar{x}$	S	การแปลผล	$\bar{x}$	S	การแปลผล
เพศ	ชาย	132	47.8	2.38	.532	ปานกลาง	2.27	.443	ประนีประนอม
	หญิง	144	52.2	2.31	.548	น้อย	2.22	.412	ประนีประนอม
	รวม	276	100.0	2.34	.540	ปานกลาง	2.24	.427	ประนีประนอม
ระดับชั้น	ม. 1	134	48.6	2.35	.524	ปานกลาง	2.19	.390	ประนีประนอม
	ม. 2	104	37.7	2.27	.561	น้อย	2.29	.455	ประนีประนอม
	ม. 3	38	13.8	2.53	.506	ปานกลาง	2.24	.460	ประนีประนอม
	รวม	276	100.0	2.34	.540	ปานกลาง	2.24	.427	ประนีประนอม

จากตาราง 2 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 276 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เพศหญิงมากที่สุด จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 รองลงมาเพศชาย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8

เมื่อจำแนกตามระดับชั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

เมื่อจำแนกตามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข พบว่านักเรียนชายมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม นักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับน้อยและมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับน้อยและมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม

และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม และพบว่านักเรียนทั้งหมด มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปร	ระดับ ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ปัญหาการเรียน วิชาสังคมศึกษา			วิธีแก้ไข		
				$\bar{x}$	S	การแปลผล	$\bar{x}$	S	การแปลผล
นิสัยทางการ เรียน	ไม่ดี	56	20.3	2.68	.508	ปานกลาง	2.04	.187	ประนีประนอม
	ดีพอใช้	207	75.0	2.29	.503	น้อย	2.26	.440	ประนีประนอม
	ดี	13	4.7	1.85	.555	น้อย	2.77	.439	สู้ปัญหา
	รวม	276	100.0	2.34	.540	ปานกลาง	2.24	.427	ประนีประนอม
ลักษณะทาง กายภาพ ทางการเรียน	ไม่ดี	15	5.4	2.53	.516	ปานกลาง	2.07	.258	ประนีประนอม
	ดีพอใช้	231	83.7	2.37	.543	ปานกลาง	2.22	.416	ประนีประนอม
	ดี	30	10.9	2.07	.450	น้อย	2.47	.507	ประนีประนอม
	รวม	276	100.0	2.34	.540	ปานกลาง	2.24	.427	ประนีประนอม
สัมพันธภาพ ระหว่าง นักเรียนกับครู	ไม่ดี	44	15.9	2.68	.471	ปานกลาง	2.00	.000	ประนีประนอม
	ดีพอใช้	224	81.2	2.29	.530	น้อย	2.28	.451	ประนีประนอม
	ดี	8	2.9	1.88	.354	น้อย	2.38	.518	ประนีประนอม
	รวม	276	100.0	2.34	.540	ปานกลาง	2.24	.427	ประนีประนอม
สัมพันธภาพ ระหว่าง นักเรียนกับ เพื่อน	ไม่ดี	43	15.6	2.58	.545	ปานกลาง	2.05	.213	ประนีประนอม
	ดีพอใช้	229	83.0	2.31	.516	น้อย	2.27	.443	ประนีประนอม
	ดี	4	1.4	2.00	1.155	น้อย	2.75	.500	สู้ปัญหา
	รวม	276	100.0	2.34	.540	ปานกลาง	2.24	.427	ประนีประนอม

จากตาราง 3 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 276 คน เมื่อจำแนกตามนิสัยทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้มากที่สุด จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ลงลงมา

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข

ตัวแปร	N	$\bar{x}$	S	การแปลผล
นิสัยทางการเรียน	276	1.84	.476	ไม่ดี
ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน	276	2.05	.401	ไม่ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	276	1.87	.415	ไม่ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	276	1.86	.388	ไม่ดี
ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา	276	2.34	.540	ปานกลาง
วิธีแก้ไข	276	2.24	.427	ประนีประนอม

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 276 คน มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.84 มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05 มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.86 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 และมีวิธีการแก้ไขแบบประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ

ตัวแปร	เพศ	จำนวน (คน)	$\bar{x}$	S	t
ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา	ชาย	132	2.38	.532	1.018
	หญิง	144	2.31	.548	
วิธีแก้ไข	ชาย	132	2.27	.443	.968
	หญิง	144	2.22	.412	

จากตาราง 5 พบว่า เพศชายมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 เพศหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อจำแนกตามวิธีแก้ไข พบว่า เพศชายมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 เพศหญิงมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปร ระดับชั้น นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปรระดับชั้น

ตัวแปรตาม	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.851	.925	3.220*
	ภายในกลุ่ม	273	78.450	.287	
	รวม	275	80.301		
วิธีแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม	2	.720	.360	1.985
	ภายในกลุ่ม	273	49.498	.181	
	รวม	275	50.217		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับชั้นเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรระดับชั้น เป็นรายคู่

ระดับชั้น	$\bar{x}$	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
		2.27	2.35	2.53
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (x_4)	2.27	-	.08	.26*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (x_3)	2.35		-	.18
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (x_5)	2.53			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันคู่อื่น ๆ มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน

ตัวแปรตาม	ความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	10.211	5.105	19.885*
	ภายในกลุ่ม	273	70.090	.257	
	รวม	275	80.301		
วิธีแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม	2	6.068	3.034	18.761*
	ภายในกลุ่ม	273	44.149	.162	
	รวม	275	50.217		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกัน มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยนิสัยทางการเรียนเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตาราง 9 - 10 ดังนี้

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียนเป็นรายคู่

นิสัยทางการเรียน	$\bar{x}$	ดี 1.85	ดีพอใช้ 2.29	ไม่ดี 2.68
ดี	1.85	-	.44*	.83*
ดีพอใช้	2.29		-	.39*
ไม่ดี	2.68			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดีกับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดีมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี

นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้กับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี

นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดีกับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรนิสัยทางการเรียน เป็นรายคู่

นิสัยทางการเรียน	$\bar{x}$	ไม่ดี 2.04	ดีพอใช้ 2.26	ดี 2.77
ไม่ดี	2.04	-	.22*	.73*
ดีพอใช้	2.26		-	.51*
ดี	2.77			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีกับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบสู้ปัญหามากกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้กับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้มีวิธีแก้ไขแบบ ประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี

นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีกับนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบสู้ปัญหาดีกว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปร ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ตัวแปรตาม	ความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.978	1.489	5.257*
	ภายในกลุ่ม	273	77.323	.283	
	รวม	275	80.301		
วิธีแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม	2	2.077	1.039	5.890*
	ภายในกลุ่ม	273	48.140	.176	
	รวม	275	50.217		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัน มีปัญหาการเรียน วิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยลักษณะทางกายภาพทางการเรียนเป็นรายคู่ จึงได้ ทำการทดสอบ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตาราง 12 - 13 ดังนี้

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรลักษณะทางกายภาพ ทางการเรียน เป็นรายคู่

ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน	$\bar{x}$	ดี	ดีพอใช้	ไม่ดี
ดี	2.07	-	.28*	.46*
ดีพอใช้	2.35	-	-	.18
ไม่ดี	2.53	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดีขึ้นกับนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดีมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี

นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี

ส่วนนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันผู้อื่น มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นรายคู่

ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน	$\bar{x}$	ไม่ดี	ดีพอใช้	ดี
ไม่ดี	2.07	-	.15	.40*
ดีพอใช้	2.22		-	.25*
ดี	2.47			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีกับนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี

นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีกับนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้ มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้

ส่วนนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันผู้อื่น มีวิธีแก้ไขปัญหาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปร
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตัวแปรตาม	ความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	7.327	3.663	13.705*
	ภายในกลุ่ม	273	72.974	.267	
	รวม	275	80.301		
วิถีแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม	2	3.061	1.531	8.861*
	ภายในกลุ่ม	273	47.156	.173	
	รวม	275	50.217		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตาราง 15 - 16 ดังนี้

ตาราง 15 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นรายคู่

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	$\bar{x}$	ดี	ดีพอใช้	ไม่ดี
ดี	1.88	-	.41	.80*
ดีพอใช้	2.29	-	-	.39*
ไม่ดี	2.68	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดีกับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดีมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดีกับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้ มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดีมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้

ส่วนนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันคู่อื่น มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นรายคู่

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	$\bar{x}$	ไม่ดี	ดีพอใช้	ดี
		2.00	2.28	2.38
ไม่ดี	2.00	-	.28*	.38
ดีพอใช้	2.28		-	.10
ดี	2.38			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้กับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้มีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ส่วนนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันคู่อื่น ๆ มีวิธีแก้ไข ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไขของนักเรียน ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปรตาม	ความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.233	1.616	5.726*
	ภายในกลุ่ม	273	77.068	.282	
	รวม	275	80.301		
วิถีแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม	2	2.809	1.405	8.089*
	ภายในกลุ่ม	273	47.408	.174	
	รวม	275	50.217		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกัน มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นรายคู่ จึงได้ทำการทดสอบ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตาราง 18 - 19 ดังนี้

ตาราง 18 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นรายคู่

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	$\bar{x}$	ดี	ดีพอใช้	ไม่ดี
		2.00	2.31	2.58
ดี	2.00	-	.31	.58
ดีพอใช้	2.31		-	.27*
ไม่ดี	2.58			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดีกับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดีมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้

ส่วนนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันผู้อื่น ๆ มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 แสดงผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ไข ตามตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นรายคู่

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	$\bar{x}$	ไม่ดี 2.05	ดีพอใช้ 2.27	ดี 2.75
ไม่ดี	2.05	-	.22*	.70*
ดีพอใช้	2.27		-	.48
ดี	2.75			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีกับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีมีวิธีแก้ไขแบบสู้ปัญหาดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้กับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้มีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ส่วนนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันผู้อื่น มีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้น นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียน ต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 838 คน เป็นนักเรียนชาย 400 คน และนักเรียนหญิง 438 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 276 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 134 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 70 คน และนักเรียนหญิง 64 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 46 คน และนักเรียนหญิง 58 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชาย 16 คน และนักเรียนหญิง 22 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1970 : 80 – 81) โดยใช้ระดับชั้นและเพศเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิถีแก้ไข แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ และระดับชั้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.907-12.517 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9170 และวิถีแก้ไข จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.450-8.408 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8599

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.790-7.129 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8406

ชุดที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.553-11.320 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9727

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.372-9.841 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9753

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.169-8.263 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8480

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 10-20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 จำนวน 276 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาคัดเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ ผู้วิจัยจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/FW ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปรเพศ โดยใช้ t-test
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ตามตัวแปร ระดับชั้น นิสัยทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.34$) และมีวิธีการแก้ไขแบบประนีประนอม ($\bar{x} = 2.24$)
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียน ต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัันมีปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกัันมีปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกัันมีปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.34$) และมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม ($\bar{x} = 2.24$) อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะวิชาสังคมศึกษานั้นเป็นวิชาที่มีเนื้อหาที่กว้าง บรรจุเนื้อหามากเกินไป และบางเนื้อหาวิชาล้าสมัยไม่เหมาะสมที่จะทำการสอนในภาวะปัจจุบัน เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรมขาดอุปกรณ์การสอนคุณภาพห้องสมุดไม่ดีพอ ขาดห้องปฏิบัติการทางสังคมขาดการเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียน เช่น การจัดทัศนศึกษา การเชิญวิทยากรมาบรรยายพิเศษ และในขณะเดียวกันผู้สอนก็เร่งรีบที่จะสอนให้ทันหลักสูตรซึ่งเป็นการยัดเยียดให้ผู้เรียนจำให้มาก ๆ ทำให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร และอาจจะมีปัญหามาจากสาเหตุอื่น เช่น นิสัยทางการเรียนของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ระพินทร์ โพธิ์ศรี (2521) ได้ศึกษาสาเหตุของการสอบตกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นิสัยทางการเรียน หรือวิธีการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและใกล้เคียงกับงานวิจัยของ นิภา พงศ์วิรัตน์ (2520) ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่นักเรียนประสบ คือ ปัญหาเกี่ยวกับครู นักเรียนไม่กล้าถามครูเมื่อเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่ชอบครู และเรียนไม่ทันเพื่อน และยังพบว่าสาเหตุของการสอบตกที่สำคัญ ได้แก่ สาเหตุที่เกี่ยวกับสติปัญญา และวิธีการเรียนของนักเรียนนั่นเอง

1.2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม เมื่อมีปัญหการเรียนวิชาสังคมศึกษา ทั้งนี้เพราะนักเรียนพยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเองและให้ผู้อื่นช่วยแก้ปัญหา ได้แก่ ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากครูอาจารย์ ขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูหรืออาจารย์ผู้สอน การขอร้องให้เพื่อนอธิบายบทเรียนที่ไม่เข้าใจ และถามเพื่อนเป็นครั้งคราว เพื่อทำให้ปัญหานั้นได้หมดไป และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาให้สูงขึ้น เพราะชีวิตของมนุษย์จะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มนุษย์เผชิญนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและอาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ มนุษย์จึงจำเป็นที่ต้องปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้มีความผสมผสานกลมกลืนซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในทาง

ปฏิบัติเพื่อให้ความไม่สอดคล้องลดลงหรือหมดไป ดังนั้น วิธีแก้ไขแบบประนีประนอมก็เป็นวิธีแก้ไขวิธีการหนึ่งที่นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ใช้ในการแก้ไขปัญหามีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อทำให้ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาลดลง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้น

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2532:161) กล่าวว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ทศนคติ ความสนใจ และการแสดงพฤติกรรมและจากการศึกษาค้นคว้า ปรากฏว่า เพศหญิงหรือเพศชายสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน แต่ผลการวิจัยในครั้งนี้ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาดำ หมายถึง นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีคะแนนวิชาสังคมศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ตั้งแต่เกรด 1 ลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาการเรียนในระดับเดียวกัน จึงทำให้นักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

2.2 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีวิธีแก้ไขแบบเดียวกันคือแบบประนีประนอม ทั้งนี้เพราะความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ถึงแม้ว่าเพศที่ต่างกันจะแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ แต่การเลือกวิธีแก้ไขเมื่อมีปัญหาการเรียนเกิดขึ้นนั้น ก็ขึ้นอยู่กับผู้ที่เผชิญกับปัญหานั้นด้วยว่ามีพื้นฐานการเรียนรู้แตกต่างกันหรือไม่ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้นักเรียนชายและนักเรียนหญิง เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาดำ หมายถึง นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีคะแนนวิชาสังคมศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ตั้งแต่เกรด 1 ลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาการเรียนในระดับเดียวกัน จึงทำให้นักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอม เมื่อมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชา

สังคมศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะระดับชั้นปีที่ต่างกัน ทำให้นักเรียนมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น นักเรียนมีพื้นฐานทางการเรียนรู้แตกต่างกัน ตลอดจนความสนใจในการเรียน นิสัยทางการเรียน การมีสมาธิในการเรียน และการปรับตัวในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ภูงศ์ เลหาศิริวงศ์ (2535 : 93) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบโรงเรียน และกึ่งระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู กับเพื่อน และด้านการเรียนไม่ต่างกันทางสถิติ แต่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทั้งสามด้าน มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่บ้าง จากเอกสารงานวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนอยู่ต่างระดับชั้นกันมีปัญหาแตกต่างกัน สอดคล้องกับ นันท์ (เสาวรัตน์ จุฬรัตน์. 2535 : 26 ; อ้างอิงจาก Nutt. 1972 : 650-A) ได้ทำการศึกษาปัญหาของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้น 7-12 จำนวน 607 คน พบว่า นักเรียนประสบปัญหาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้าโรงเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมและสันทนาการ นอกจากนี้ยัง พบว่า เพศและระดับชั้นมีอิทธิพลต่อลำดับความสำคัญของปัญหาการเรียนของนักเรียนอีกด้วย

3.2 นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการแก้ไขปัญหาแต่ละปัญหานั้นจะต้องแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ละปัญหาแต่ละบุคคล และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมมากกว่าวิธีอื่นใด ทั้งนี้เพราะ นักเรียนต้องการที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเองและถ้าแก้ไขปัญหาไม่ได้ก็จะให้ผู้อื่นมาช่วยในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากครูอาจารย์ ขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูหรืออาจารย์ผู้สอน การขอร้องให้เพื่อนอธิบายบทเรียนที่ไม่เข้าใจ และถามเพื่อนเป็นครั้งคราว

4. นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติ เป็นวิธีการในการเรียนที่กระทำซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัยทางการเรียนที่ติดตัวบุคคลนั้นไป พฤติกรรมที่มุ่งมั่นในด้านการเรียน มีความพึงพอใจ เอาใจใส่ ขยัน อดทน รับผิดชอบในการแสวงหาความรู้ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน รู้วิธีการเรียน และพัฒนาการเรียนของตนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ โฟแพม และมัวร์ (Popham and Moore. 1960 : 552 -

554) มอริส (Morris. 1961 : 25) และคอยโว (Koivo. 1983: 252 - 254) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนได้ผลสอดคล้องกัน คือ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนที่ดี จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนสม่ำเสมอ มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ ให้บรรลุผลสำเร็จ ตั้งใจเอาใจใส่ในการเรียน มีการวางแผนและจัดระบบการเรียน และพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่มและขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งพาตนเองและมีความภาคภูมิใจในผลการเรียนของตนเอง และสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกอย่างสม่ำเสมอแสดงถึงความพอใจ ในการศึกษาหาความรู้ ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย การให้ความสนใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียน จัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ พัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน พึ่งตนเอง

4.2 นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการกระทำที่เป็นประจำของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษาทำให้เข้าใจ และประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ได้แก่ อ่านหนังสือเรียนก่อนและหลังเรียนสม่ำเสมอ ทบทวนบทเรียนหลังเลิกเรียน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุด และสอบถามครูผู้สอนเมื่อไม่เข้าใจบทเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนั้น นิสัยทางการเรียนเหล่านี้ถ้าแตกต่างกันก็จะนำมาซึ่งวิธีแก้ไขปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน เช่น ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบผู้ปัญหาดีกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้มีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนไม่ดี และนักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบผู้ปัญหาดีกว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้

5. นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนการใช้สื่อวิธีการสอนต่าง ๆ ก็สามารถเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ นางเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534:8) ได้จัดแบ่งสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา ออกเป็น 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และที่สำคัญวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพ ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีกว่านักเรียนที่มีลักษณะทาง

กายภาพทางการเรียนไม่ดี ถึงแม้ว่าการวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจะมีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนเหมือนกัน แต่นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้สึก การรับรู้ ในลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันทั้งด้านเพศ การรับรู้ และความรู้สึก เป็นต้น จึงทำให้มีความรู้สึกในการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัน มีความสนใจในการเรียนต่างกัน ดังที่สมบุรณ์ ศาสดาวิชิต (2526 : 33) กล่าวว่า การจัดสภาพห้องเรียนให้เป็น ที่ดึงดูดความสนใจ บรรยากาศที่สงบ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านโต๊ะ ที่นั่ง วัสดุอุปกรณ์ การถ่ายเท อากาศ แสงสว่างให้เพียงพอ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสบายกายสบายใจ ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการเรียนด้วย และสอดคล้องกับทิลอร์เรนซ์ (นริศรา ริชาร์ดสัน. 2546 : 81; อ้างอิงจาก Lawrence. 1996 : 418) กล่าวว่า ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนการสอน เป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่มีผลต่อ สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่จะทำให้ นักเรียนสนใจเรียน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้นักเรียนที่มีและนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัมีปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน

5.2 นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนมีผลต่อการเรียนของนักเรียน ได้แก่ สถานที่เรียน และ วัสดุและอุปกรณ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา เมื่อมีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัน ก็นำมาซึ่งวิธีแก้ไขที่แตกต่างกัน แม้ว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จะมีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนเหมือนกัน แต่ด้วยความรู้สึกในการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกัน จึงทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน เช่น ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี และนักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีมีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้

6. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้าและควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

แตกต่างกันแล้วจะทำให้การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูและครูต่อนักเรียนแตกต่างกันไปด้วย แต่ถ้านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี ก็จะทำให้นักเรียนกับครูมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ตลอดจนทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ควรได้รับความสนใจ และให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการเน้นวิชาการและสติปัญญา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศไม่ตึงเครียดเป็นการเสริมความอบอุ่นมั่นใจ และเชื่อกันระหว่างนักเรียนกับครู ย่อมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ดีขึ้น

6.2 นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับครูได้นำมาซึ่งความรู้สึกที่ดีต่อกัน ตลอดจนทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อใจต่อกัน แต่ถ้าสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี ก็ได้นำมาซึ่งความไม่ไว้วางใจ ไม่อบอุ่น ตลอดจนไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ด้วยเหตุนี้ก็จะทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน เช่น ผลวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้มีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

7. นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด เพราะสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งลักษณะของกลุ่มเหล่านี้จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเองเข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีด้วย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างก็นำมาซึ่งความแตกต่างในการปฏิบัติตนต่อเพื่อนด้วย ถ้าเกิดนักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดี ก็จะทำให้การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อเพื่อนดีตามไปด้วย แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติตนของนักเรียนกับเพื่อนนั้นมีผลต่อปัญหาการเรียน เพราะว่าถ้านักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ดี เช่น การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการเรียน การห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน รวมถึงกันให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวก็จะทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันก็จะส่งผลให้มีปัญหาการเรียนลดลง และเมื่อมีปัญหาก็สามารถแก้ปัญหาได้ดี เพราะการช่วยเหลือกันและการพึ่งพาอาศัยกันก็จะนำซึ่งรักและความสำเร็จ ดังที่กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 232) กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนจนเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์ในการเข้าสังคมย่อมกว้างขวาง

ออกไปตามลำดับ หากทุกสิ่งทุกอย่างได้พัฒนาไปตามปกติ คือเมื่อถึงวัยเข้าเรียนเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเดียวกันได้การยอมรับนับถือจากเพื่อน เด็กจะได้รับบทบาทของตนเองว่าควรปฏิบัติอย่างไรเมื่อต้องอยู่กับเพื่อน การที่เด็กอยู่ร่วมกับเพื่อนได้ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น มีความมั่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่นด้วย ดังนั้นนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันจึงมีปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน

7.2 นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกันมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่ถ้ามการปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนไม่ดีก็นำมาซึ่งความขัดแย้งกัน ไม่ช่วยเหลือกัน ไม่ไว้วางใจเพื่อน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนนั้นมีทั้งดีและไม่ดี เมื่อนักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นก็ต่างกัน ดังนั้นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จึงมีวิธีแก้ไขแตกต่างกัน เช่น ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีมีวิธีแก้ไขแบบผู้ปัญหาดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี และนักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้มีวิธีแก้ไขแบบประนีประนอมดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมามีปัญหาการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในระดับมาก จะเห็นได้ว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ในระดับที่ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเมื่อนักเรียนมีปัญหาการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา นักเรียนมีวิธีแก้ไขปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาแบบประนีประนอม ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจส่งเสริมให้นักเรียนมีการแก้ไขแบบประนีประนอม ตลอดจนให้นักเรียนมีวิธีการแก้ไขปัญหาแบบผู้ปัญหาคือพยายามแก้ไขปัญหการเรียนรู้ด้วยตนเอง และควรนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปปรับปรุงในการแก้ไขปัญหการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาให้ลดน้อยลง

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา และวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจ มองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับชั้นการศึกษาของ

นักเรียนให้เหมาะสมเพื่อลดปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาและวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกด้วย

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนและลักษณะทางกายภาพทางการเรียนต่างกั่มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยทางการเรียนที่ดี รักการอ่าน ขยันค้นคว้าในการเรียน ตลอดจนการจัดห้องเรียนให้มีสภาพที่พร้อมในการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียนสะอาด อากาศถ่ายเทดี ไม่มีเสียงรบกวน เป็นต้น เพราะสิ่งเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอนเพราะถ้านักเรียนมีนิสัยทางการเรียนที่ดี ห้องเรียนมีสภาพที่ดีพร้อมในการเรียนการสอนแล้ว ก็ส่งผลต่อนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกั่มีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับครู โดยการใช้เทคนิคทางจิตวิทยาเข้ามาช่วย เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เกมสั่ทางจิตวิทยาต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อที่จะทำห้ครูและนักเรียน นักเรียนกับเพื่อน มีความสนิทและคุ้นเคยกันมากขึ้น ก็จะทำให้การเรียนการสอนเป็นกันเองมากขึ้น ก็จะทำให้สนุกสนาน ทำให้นักเรียนสนใจไม่เบื่อการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียน เช่น ฐานะทางสังคม การปรับตัวในด้านการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และความสนใจหรือความถนัดของผู้เรียน เป็นต้น

2.2 ควรพัฒนานิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาน้อยลงและมีวิธีแก้ไขได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา หรือ วิชาอื่น ๆ และวิธีแก้ไข กลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- กรพินธุ์ วัฒนสุข. (2542) *ปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- กันยา สุวรรณแสง. (2532). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงสาส์น.
- กรรณิการ์ พันศิริกุล. *การสำรวจปัญหาการเรียน สังคมและส่วนตัว ของนักเรียนโรงเรียนสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา*
- กิตติศักดิ์ วชิสุวรรณ. (2537). *ความเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ. (2532) *การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ..
- (2533). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). *วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). *การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์. (2529). *การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจษฎา ศุภางคเสน. (2530). *การศึกษาความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2528). *สอนให้เด็กคิด : โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชม ภูมิภาค. (2524) *เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา = Instructional and education*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. พิมพ์ครั้งที่ 2.

- ชนินทร์ เกตุขำ. (2532). *ความคิดเห็นครู อาจารย์ที่เกี่ยวกับวิธีการที่ใช้จูงใจครูอาจารย์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.*
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2522). *จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.*
- ชนคดี สวัสดิฤกษ์. (2527). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภูมิหลังทางสังคมนิสัยทางการเรียนกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวินิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ชินวรรณ บุญเกียรติ. (2530). *การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารในโรงเรียน สำนักงานประสานงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ไชยันต์ แคนยุกต์. (2529). *ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชากฎหมายในหมวดวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. *ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัติวิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2541). *จิตวิทยาการสอน : การสอนทักษะ (Skill Training).*
- ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. (2537). *การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ธงชัย รักช็อน. (2523). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นงคินิตย์ สัณห์สถิต. (2530). *การพัฒนาแบบสำรวจปัญหาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.*
- นพพร พานิชสุข. (2526). *พฤติกรรมการสอนวิชาสังคมศึกษา กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

- นริศว์ ปรารมภ์. (2539). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*
- นริศรา ริชาร์ดสัน. (2546). *ปัจจัยส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- นิภา พงศ์วิรัตน์. *การศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม สามัญศึกษาในภาคกลาง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.*
- นียดา พงศ์พำขำนาญเวช. (2535). *ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา*
- นันทวล ทศวัฒน์, ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2519). *ระเบียบวิธีสอนสังคมในชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- บัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2524). *สุขภาพจิต. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์*
- บุษกร เพชรวิวรรณ. (2519). *ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*
- ปริศนา โนมพวรรณ. (2532). *ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2527). *การเรียนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน เอกสารการสอนชุดระบบการสอน. กรุงเทพฯ : สื่อสารมวลชน.*

- ประคอง ประสิทธิ์พร. (2519). *ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2545) *การวิจัยเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ : การศึกษาความรู้ความต้องการรับรู้เจตคติ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ของครูโรงเรียนสังกัดองค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพฯ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพัฒน์ จำปาไทย. (2524). *ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526) *ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2523). *จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน*. กรุงเทพฯ : กราฟิคอาร์ต.
- ปัญญา สมบุญนาคิลปี. (2523). *หลักการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ปลายมาศ ขุนภักดี. (2533). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคมโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป*. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- ไพบูลย์ สุตะระ. (2547). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อมโนภาพแห่งตน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านนาหว้า จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ผ่องศรี ศรีมรกต. (2526). *วิธีเผชิญปัญหาและการปรับตัวด้านจิตใจในผู้ป่วยอุบัติเหตุที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- “พระบรมราชาโชวาทและพระราชดำรัสด้านการศึกษา,”. (2541,มกราคม). วารสารวิชาการ. 1(1) : ปกหลัง.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). *แบบทดสอบพฤติกรรมเรื่องตัวเรา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). *พัฒนาการวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น = Introduction to behavior modification*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรณี ชูทัย เจนจิต. (2532). *ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม. จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว*. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.

- พรเพชร ไสดิถิมานนท์. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการกวดวิชาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2541). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
- พิณทิพย์ สีนุ้ย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเหนื่อยหน่ายในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- มนัญญู แป้นเจริญ. (2522). การเปรียบเทียบปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม และปัญหาการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 จังหวัดสงขลา . ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมตตา จินดารักษ์. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี โพธิพัฒน์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ระพีพันธ์ คร้ามมี. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงวิเคราะห์ของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนแบบแก้ปัญหา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2521). สาเหตุของการสอบตกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- รัตนา ศิริพาณิชย์. (2530). ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ละเมียด ยิ้มประพันธ์. (2546). วิธีเผชิญปัญหานักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. : มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.

- ล้นจี หะวานนท์. (2524). *ความสำคัญของปัญหากฎหมายในหลักสูตรสังคมศึกษา*. เอกสารการวิจัย.
- วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาร์ตการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย จันทรเทพา. (2524). *ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา*.
- วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2528, กุมภาพันธ์-มีนาคม). *ศิลปะการพัฒนาลักษณะบุคคล. Main Entry. ปีที่ 11 ฉบับที่ 109 สถาบันพัฒนาหลักสูตร*.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิทยากร เชียงกุล. (2541). *รายงานสภาพการศึกษาไทย ปี 2540*. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วิจิตร วรุตบางกู. (2524). *การวางแผนและการพัฒนาสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชนิษฐาการพิมพ์และโฆษณา.
- วิวัฒน์ รักษาเคน. (2531). *ความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2529). *การพัฒนาความสามารถในการคิด*.
- . (2546). *เอกสารประกอบการสอนวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิลาศ ทองขาว. (2527). *บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียนครูและผู้บริหารเขตการศึกษา 4*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระพล สุวรรณนันต์. (2525). *หลักกระบวนการแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ : สำนักฝึกอบรมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- วันชัย ช่องดารากุล. (2538). *สถานภาพและความคาดหวังในการดำเนินงานของฝ่ายบริการการศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้*. รายงานการวิจัยสงขลา. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้.
- วัชรินทร์ แก้วลา. (2510). *สภาพแวดล้อมสังคมในกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครราชสีมา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศุภวดี บุญวงศ์. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาการปรับตัวของนิสิตในหอพักด้วยการให้
คำปรึกษารายกลุ่ม. คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- ศรีระพร จันทโนทก. (2538). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิรินทร์ วงศ์สวัสดิ์. (2533). การศึกษาปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. อัดสำเนา.
- สายัณห์ สิทธิโชค. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใน
การเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนต่างกัน. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สดใส นิยมจันทร์. (2541). การศึกษาปัญหาด้านการเรียน ส่วนตัวและสังคม และวิธีการเผชิญปัญหา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2522). การสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
----- (2526). หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สมประสงค์ น่วมบุญลือ. (2515). ปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ วัจนสาริกุล. (2525). สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนคติของนักศึกษา
อาจารย์และผู้บริหาร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบุญ ศาลยาชีวิน. (2526). จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ลานนาการพิมพ์.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความ
รับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2526). การศึกษาสถานภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาด้านสภลทรรศน์ศึกษาใน
ประเทศไทย : โครงการการวิจัย = A study of general perspectives of global education in
Thailand. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยราไพพรรณี.

- สีธม ไชยศรี. (2510). *ลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนมัธยมต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยา ปีการศึกษา 2510*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวรัตน์ จุลรัตน์. (2535). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. (2528). *ทฤษฎีการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- สุธิตา หงษาชาติ. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบัน บุคลิกภาพและพฤติกรรมรับข่าวสารกับความรู้และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล*. ปรินูญานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒนา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา. (2526). *จิตวิทยาของสตรี*. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์ และคณะ. (2518). *รายงานการวิจัยปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขตฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจการศึกษา กองวางแผน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ*.
- สุนันทา สายวงศ์. (2544). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบและการสอนแบบซินดิเคท*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมิตรรา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ลีปนพนธ์ เกตุทัต. (2541, กุมภาพันธ์). *“การศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต” วารสารการศึกษานอกโรงเรียน 3 (1) : 5-7*.
- อร่าม วัฒนะ. (2536). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนปกติ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อุทัย เพชรช่วย. (2527). การทดลองสอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมปีที่ 5 โดยให้กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและปานกลางเป็นผู้สอนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุบล ภัศระ. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อามรุณ จันทวานิช และไพฑูริย์ แจ่มพงษ์. (2542). แนวคิดการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.
- อารี พันธุ์มณี. (2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999.
- อารีย์ เศรษฐชัย. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณและวิลาสลักษณ์ ชวัลลือ. (2542). การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรทิพา ส่องศิริ. (2537). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2529). เทคนิควิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับวัดและประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- Ahmad Rcza Riahinejad and Albert B Hood. (1984, November). "The Development of Interpersonal Relationships in College", *Journal of College Student Personal* 25(6) : 498-502.
- Aluko. (1983). "Work Motivation and Preceptions of Orgnizational Climate : A Nigerian Study," *Dissertation Abstracts Intermatinal*.
- Anderson, S.A. and W.M. Fleming. (1970,winter). "Lates Adolescents Identity Formation Individuation from the Family of Origin". *Adolescence*. V. 31 : 4327.
- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.
- Carroll. (1977). Viewpoints on English as a Second Language. Edited by Marina Burt, Heid Dulay and Mary Finocciaro, New York : Regents Publishing Company.

- David. Arthur Decoster. (1971,May). "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship Personal Adjustment and Achievement for College Freshmen". *Dissertation Abstracts International*. 31-5789 A.
- Eysenck. Han J. (1969,June). "Personality in Primary school children (part II)". *The British Journal of Education Psychology*. 34 : 187-195.
- Feldman, K.A. and Theodore M. Newcomb. (1976,May) *The impact of College on Student*. Sanfransisco : Joss Ye-Brass.
- Gass, K.A. (1987). Coping strategies of windows. *Journal of Gerontological Nursing*. 13, 19-23.
- Grossen, G.M. and H.A. Bush. (1979). "Adaptation : A Feedback Process," *Advances in Nursing Science*. 1 : 51-56;July.
- Hurd. Donal Fugene. (1971,May). "The Relationship of Effective Variables to College Achievement". *Dissertation Abstracts International*. 11 : 3795-A.
- Jakobovits, Loen A. (1971). Foreign Language Learning : *A Psycholinguistic Analysis of the Issues*. 2nd ed. Rowley Mass : New bury House Publishers.
- Jones, Harold E. (1970). "Personality Development in Children. Austin : University of Texas Kaplan,Louis". *Mental Heath and Human Relations in Education*. New York : Harper and Brothers Puplishers.
- Koerner, Beverly L. (1981). "Selected Correlates of job performance of Commnucity Health Nurse," *Nursing Research*. 30 : January-February. 1981.
- Lazarus, Richard S. (1966). "Coping-Reaction Pattern and the Appraisals that Underlie Them," *Psychological Stress and the Coping Process*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Lazarus, RS. And S. Folkman. (1984). *Stress. Appraisal, and Coping*. New York : Springer Publishing Co.
- Layman,Barbara Jean. (1975,May). "Perception of college Environment at Akalahoma State University by Incoming Freshman Student". *Dissertation Abstracts International*. 36 (11) : 721 0-A.
- Lewin,Lippitt R. and others. (1968,July) "Patterns of Aggregative Behavior in Experimentally Great". *Journal of Social*. 10 : 271-279.
- Liu,His-Chiu. (1975,March). "Computer-Assisted Instruction in Teaching College Physics". *Dissertation Abstracts International*. 42 : 1411-A, 1412-A.
- Maddox,H. (1963). *How to study*. The English Book Society. London.

- Mechanic David. (1980). "Coping and Social Adaptation," *Mental Health and Social Policy*. New Jersey : Prentice Hall.
- Mims, Fern H. (1970). *Student Evaluate Faculty*. *Nursing Outlook*. 18 : 53-55.
- Moos. R.H. and A.G. Billings. (1982). "Conceptualizing and Measuring Coping Resources and Process," in *Handbook of Stress : Theoretical and Clinical Aspects*. P.212-230. Edited by L. Goldberger and S. Breznitz, New York : The Free Press.
- McClelland, David C. (1961). *The Achieving Society*. New York : Van Nostrand Company, Inc.
- Muldary, Thomas W. (1983). *Burnout and Health Professional : Manifestation and Management*. New York : Appleton – Century – Crofts.
- Romine, Stephen. (1974, December). "student and Faculty Perception of an Effective University Instructional Climates". *The Journal of Educational Research*. 68 : 139-143.
- Seagers, Paul W. (1961). *Propose the School Building Code for Thailand*. Indiana, Indiana University, P. 5-6.
- Tiedmen, S.D. (1942, May). "A study of Pupil –Teacher Relationship". *The Journal of Educational Research*. 35 : 657-664.
- Voorn, Randall Jay. (1990, December). "Environmet Fit : The Relationship Between Small Liberal Arts Colleges and Their Environment (College Environment)". *Dissertation Abstracts International*. 52 : 125.
- Yamane, Taro. (1970). *Statistics : An Introductory Analysis*. New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/1062

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย พระมหาปิยพล คำมุงคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา และวิธีแก้ไขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง และ รองศาสตราจารย์VERNIE กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำ ปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง และ อาจารย์พาสณา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระมหาปิยพล คำมุงคุณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/10๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย พระมหาปิยพล คำนงคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา และวิธีแก้ไขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ชูชีพ อ่อนโคกสูง และ รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำ ปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 จำนวน 287 คน ตอบแบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไขของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอลความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาปิยพล คำนงคุณ ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-714-1859

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยม
วัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ และระดับชั้น
ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข
- ชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- ชุดที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- ชุดที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ

พระมหาปิยพล คำมุงคุณ

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิธีแก้ไข

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ และระดับชั้น

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. ระดับชั้น () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษา

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

2. เมื่อนักเรียนตอบตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนแล้ว ให้นักเรียนตอบช่องขวามือสุดเกี่ยวกับการเผชิญปัญหา โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงบนกระดาษคำตอบ ข้อ ก ข และ ค ตามความรู้สึกหรือความเป็นจริงของนักเรียน เพียงข้อเดียว

สภาพปัญหา	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด	เมื่อนักเรียนเผชิญปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร
1. ข้าพเจ้าไม่มีสมาธิใน การเรียนวิชาสังคม ศึกษา						ก. คิดว่าแก้ไขไม่ได้เลยปล่อยไปเรื่อย ๆ ข. ติดตามบทเรียนจากเพื่อนหลังเลิกเรียน ค. หาสาเหตุแล้วแก้ไข

สภาพปัญหา	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด	เมื่อนักเรียนเผชิญปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร
2. ข้าพเจ้ามีเวลาอ่านหนังสือวิชาสังคมศึกษาน้อย						ก. ไม่กังวลในเรื่องนี้ เพราะทุกคนมีสภาพเดียวกัน ข. พยายามอ่านให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ ค. อ่านบ้างเป็นบางโอกาส
3. ข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนวิชาสังคมศึกษา						ก. อ่านหนังสือให้มากขึ้น กว่าที่เป็นอยู่ ข. ถามเพื่อนและครูบ้างบางครั้ง ค. ไม่สนใจ ปล่อยไปตามเวลาเดี๋ยวก็หมดคาบ
4. ข้าพเจ้าทำกิจกรรมกลุ่มวิชาสังคมศึกษาไม่ได้						ก. ดูเพื่อนที่เก่งเป็นตัวอย่าง ข. โดดเรียนเมื่อมีการรวมกิจกรรมกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ค. พยายามทำตามที่คุณครูบอกให้ได้ดีที่สุด
5. ข้าพเจ้าทำรายงานวิชาสังคมศึกษาไม่ได้						ก. ลอกรายงานจากเพื่อน ข. ไม่ทำรายงานส่ง ค. อ่าน คั่นคว้า ให้เข้าใจแล้วลงมือทำรายงาน
6. ข้าพเจ้านำเสนอรายงานวิชาสังคมศึกษาหน้าชั้นเรียนไม่ได้						ก. แก้งปาววันที่มีรายงานหน้าชั้น ข. รายงานเท่าที่ทำได้ ค. ตั้งใจรายงานให้ดีที่สุด โดยเตรียมตัวให้พร้อมก่อนรายงาน
7. ข้าพเจ้าไม่มีแรงจูงใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษา						ก. สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับตนเอง ข. เฉย ๆ ไม่สนใจอะไร ค. ถามเพื่อนที่นั่งใกล้ ๆ เพื่อนำมาแก้ไขตนเองให้มีแรงจูงใจ
8. ข้าพเจ้าไม่สามารถอธิบายบทเรียนเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาได้						ก. อ่านหนังสือเพิ่มเติมหลังเลิกเรียน ข. รอให้ครูอธิบายให้ฟังอีกครั้ง ค. หาวิชาอื่นมาอ่านแทน

สภาพปัญหา	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด	เมื่อนักเรียนเผชิญปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร
9. ข้าพเจ้าทำการบ้าน วิชาสังคมศึกษา ไม่ได้						ก. ลอกการบ้านจากเพื่อน ข. ไม่ทำการบ้านส่ง ค. อ่านทำความเข้าใจด้วยตัวเองก่อนแล้ว จึงพยายามทำด้วยตนเอง
10. ข้าพเจ้าเรียนวิชา สังคมศึกษาไม่ทัน เพื่อน						ก. ไม่เข้าชั้นเรียนในวิชานั้น เพื่อจะได้ไม่ ถูกอาจารย์ทำโทษ ข. ทบทวนบทเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อนให้ เข้าใจ ค. ปล่อยเวลาให้ผ่านไปเดี๋ยวก็นับจบ
11. ข้าพเจ้าเรียนไม่รู้ เรื่องเพราะไม่ชอบฟัง ครูสอนวิชาสังคม ศึกษา						ก. ปรับปรุงตนเองใหม่แล้วตั้งใจฟังขณะครู สอน ข. ฟังบ้างไม่ฟังบ้างแล้วชวนเพื่อนคุย ค. นั่งเฉย ๆ เดี๋ยวก็นัดคาบ
12. เนื้อหาวิชาสังคม ศึกษามากเกินไปจน ทำให้เรียนไม่เข้าใจ						ก. พยายามอ่านทบทวนทำความเข้าใจ ข. สอบถามอาจารย์เพิ่มเติม ค. ไม่สนใจ เรียนไปก็ไม่รู้เรื่อง
13. ข้าพเจ้ามักจะลืม บทเรียนวิชาสังคม ศึกษาที่เรียนผ่าน มาแล้วง่าย ๆ						ก. เมื่อเรียนจบแล้วกลับมาทบทวนที่บ้าน ทันที ข. ไม่ทบทวนบทเรียน เพราะทบทวนไปก็ ลืม ค. เอาไว้อีกสัปดาห์แล้วค่อยถามเพื่อน
14. ข้าพเจ้าง่วงนอนใน ขณะที่นั่งเรียนวิชา สังคมศึกษา						ก. ง่วงก็หลับในห้อง ข. เลิกเรียนค่อยถามเพื่อนว่าครูสอน อะไรบ้าง ค. ลุกไปล้างหน้าเพื่อให้หายง่วง แล้ว กลับมาเรียนต่อ
15. ข้าพเจ้าไม่ชอบทำ การบ้านวิชาสังคม ศึกษา						ก. จ้างเพื่อนทำการบ้านให้ ข. หนีเรียนคาบที่มีส่งการบ้าน ค. ตั้งใจทำการบ้าน หลังเลิกเรียนเพื่อ ไม่ให้ผัดวันประกันพรุ่ง

สภาพปัญหา	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด	เมื่อนักเรียนเผชิญปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะอย่างไร
16. ข้าพเจ้ารู้สึกอาย เพื่อนเวลาออกไป รายงานวิชาสังคม ศึกษาหน้าชั้นเรียน						ก. ผีกรายงานหน้ากระจกก่อนถึงวัน รายงาน ข. ออกไปรายงานเท่าที่จะทำได้ ค. ไม่เข้าเรียนในคาบนั้น
17. ครูสอนเร็วจนทำให้ ข้าพเจ้าเรียนวิชา สังคมศึกษาไม่รู้เรื่อง						ก. อ่านหนังสือเพิ่มเติมหลังเลิกเรียน ข. เอาหนังสือการ์ตูนมาอ่านแทน ค. ทนเรียนไปเรื่อย ๆ เดียวก็หมดคาบ
18. ข้าพเจ้าเรียนอ่อนใน วิชาสังคมศึกษา						ก. เรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษา จากสถาบัน กวดวิชา ข. ให้เพื่อนอธิบายให้ฟัง ค. ไม่เข้าเรียนหรือเข้าเรียนบ้างเป็น บางครั้ง
19. เนื้อหาวิชาสังคม ศึกษามากจนทำให้ สับสนบางบทเรียน						ก. พยายามทำความเข้าใจในแต่ละ บทเรียนหลังเลิกเรียนด้วยตนเอง ข. ไม่สนใจ ปกติก็ไม่อยากเรียนวิชานี้อยู่แล้ว ค. ถามเพื่อนที่เก่งกว่า
20. เพื่อนชอบชวนคุย ในขณะที่เรียนวิชา สังคมศึกษา						ก. หันไปคุยกับเพื่อน ข. ไม่สนใจเพื่อน ฟังครูสอนอย่างเดียว ค. ฟังเพื่อนคุยด้วย ฟังครูสอนไปด้วย

ชุดที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าไม่เคยอ่านหนังสือก่อนเข้าเรียนเลย					
2	ข้าพเจ้าไม่เคยทบทวนบทเรียนหลังเลิกเรียนเลย					
3	ข้าพเจ้าจะถามครูเสมอเมื่อเรียนไม่เข้าใจ					
4	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือก่อนเข้าเรียนเสมอ					
5	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือหลังเลิกเรียนเสมอ					
6	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนหลังเลิกเรียนเสมอ					
7	ข้าพเจ้าค้นคว้าด้วยตัวเองเมื่อมีเวลาว่าง					
8	ข้าพเจ้าไม่เคยค้นคว้าหาความรู้เลย					
9	ข้าพเจ้าไม่เคยถามครูเลยเมื่อเรียนไม่เข้าใจ					
10	ข้าพเจ้าทำการบ้านหลังเลิกเรียนทันที					
11	ข้าพเจ้ารอลงการบ้านเพื่อนที่โรงเรียน					
12	ข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอน					
13	ข้าพเจ้าชอบคุยกับเพื่อนเวลาครูสอน					
14	ข้าพเจ้าทำรายงานด้วยตนเอง					
15	ข้าพเจ้าจ้างเพื่อนทำรายงาน					
16	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือก่อนสอบหลาย ๆ อาทิตย์					
17	ข้าพเจ้าไม่อ่านหนังสือก่อนสอบเลย					
18	ข้าพเจ้าคิดว่าทุกเวลามีค่าสำหรับการเรียนรู้					

ชุดที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>ด้านสถานที่เรียน</u> ขนาดห้องเรียนแคบเกินไป					
2	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทดี					
3	อาคารเรียนสะอาดมีระเบียบเรียบร้อย					
4	ห้องน้ำมีกลิ่นเหม็น ทำให้รู้สึกอึดอัด					
5	ห้องสมุดสำหรับการค้นคว้าเล็กเกินไป					
6	มีโต๊ะนั่งอ่านหนังสือเวลาพักในบริเวณโรงเรียน					
7	ห้องเรียนมีอากาศร้อน					
8	ห้องน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอแก่นักเรียน					
9	ห้องเรียนปราศจากเสียงรบกวน					
10	ห้องเรียนมีเสียงรบกวนจากข้างนอก					
11	<u>ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</u> อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่มีความทันสมัยกับปัจจุบัน					
12	ห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
13	อุปกรณ์ในการเรียนภาคปฏิบัติล้าสมัย					
14	สื่อประกอบการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
15	อุปกรณ์การเรียนมีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน					
16	ห้องปฏิบัติการมีสื่อและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ					
17	สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีประจำห้องเรียนทุกห้อง					
18	ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา					

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าทำความเคารพเมื่อพบครู					
2	ข้าพเจ้าไม่กล้าซักถามครู เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน					
3	ข้าพเจ้าเสนอความคิดเห็น เมื่อครูถาม					
4	ข้าพเจ้าไม่กล้าตอบคำถามครูเมื่อไม่มั่นใจ					
5	ข้าพเจ้าเชื่อฟังสิ่งที่ครูสอน					
6	ข้าพเจ้ารู้สึก กลัวครูมาก ๆ					
7	ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อทำผิดแล้วครูตักเตือน					
8	ข้าพเจ้าไม่กล้าปรึกษาครูเมื่อมีปัญหา					
9	ข้าพเจ้าจะไม่คุยกันเวลาครูสอน					
10	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
11	ครูชอบดุคำ โดยไม่มีเหตุผล					
12	เมื่อมีปัญหาครูยินดีให้คำแนะนำ					
13	ครูชอบดูเวลานักเรียนตอบคำถามผิด					
14	ครูแนะนำเทคนิคการเรียนให้เสมอ					
15	ครูให้คำแนะนำได้เสมอ แม้นอกเวลาเรียน					
16	ครูไม่เคยฟังเหตุผลของนักเรียนเลย					
17	ครูใจดีมาก					
18	ครูชอบให้นักเรียนทำงานส่วนตัว					

ชุดที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทสามารถปรึกษาเรื่องการเรียนรู้ได้					
2	ข้าพเจ้ามักทะเลาะกับเพื่อน					
3	ข้าพเจ้าและเพื่อนพยายามหากิจกรรมทำร่วมกันเสมอ					
4	เพื่อนชอบชวนฉันเรียนบ่อย ๆ					
5	ข้าพเจ้าชวนเพื่อน ๆ ติวบทเรียนก่อนสอบ					
6	เพื่อนมักให้คำปรึกษาที่ดีเสมอ เวลามีปัญหาส่วนตัว					
7	เพื่อนชอบชวนคุยเวลาครูสอน					
8	ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีปัญหา					
9	ข้าพเจ้าไม่ชอบเพื่อนที่เรียนเก่งกว่า					
10	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือให้เพื่อนฟัง					
11	เพื่อนบางคนไม่ชอบข้าพเจ้า					
12	ข้าพเจ้าได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน					
13	เพื่อนบางคนชวนฉันเรียนไปเล่นเกม					
14	เมื่อมีเวลาร่วมข้าพเจ้าจะเล่นกีฬา ออกกำลังกายกับเพื่อน					
15	ข้าพเจ้าชอบจับกลุ่มอ่านหนังสือ					
16	ข้าพเจ้ามักชวนเพื่อนแกล้งคนอื่น					
17	ข้าพเจ้าอิจฉาเพื่อนที่รวยกว่า					
18	ข้าพเจ้าและเพื่อนชอบเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเมื่อว่างจากการเรียน					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 20 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามปัญหาเรียนนิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.275
2	4.091
3	5.303
4	7.054
5	7.454
6	5.896
7	5.678
8	6.968
9	5.887
10	9.602
11	12.517
12	7.259
13	10.647
14	10.002
15	9.532
16	4.966
17	2.907
18	8.404
19	5.733
20	3.003

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9170

ตาราง 21 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามวิธีแก้ไข

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.611
2	5.199
3	2.450
4	3.582
5	4.240
6	3.611
7	3.964
8	6.547
9	3.411
10	2.792
11	8.408
12	4.000
13	7.853
14	7.504
15	2.748
16	5.777
17	8.118
18	5.415
19	6.113
20	5.916

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8599

ตาราง 22 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.334
2	5.438
3	6.564
4	2.960
5	5.663
6	3.282
7	6.287
8	7.129
9	6.195
10	2.790
11	5.937
12	5.621
13	7.100
14	5.673
15	4.678
16	4.511
17	5.943
18	4.609

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8406

ตาราง 23 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	5.891
2	9.985
3	10.310
4	3.619
5	9.301
6	10.850
7	8.279
8	10.849
9	10.974
10	3.553
11	10.850
12	11.320
13	9.754
14	9.438
15	11.153
16	3.345
17	8.603
18	9.288

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9727

ตาราง 24 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	7.918
2	9.088
3	9.220
4	8.082
5	2.624
6	8.266
7	8.068
8	7.629
9	7.069
10	6.164
11	8.565
12	7.763
13	9.148
14	2.372
15	8.746
16	8.541
17	9.841
18	9.595

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9753

ตาราง 25 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.451
2	8.263
3	3.941
4	2.169
5	6.949
6	3.413
7	4.925
8	8.068
9	2.383
10	6.185
11	2.844
12	6.725
13	3.232
14	5.548
15	2.252
16	6.329
17	2.373
18	8.156

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8480

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ปิยพล คำมุงคุณ
เกิดวันที่	12 พฤศจิกายน 2523
สถานที่เกิด	29 หมู่ 4 ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัด เลย 42180
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1235 แขวงพระโขนง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
	โทรศัพท์ 09-412-6364
ประวัติการศึกษา	
2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาฬสินธุ์
2546	ศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2549	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ